

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Gánovce na roky 2021 – 2027

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec
*Rozširovať a naplňať vnútorný potenciál územia obce,
založený na dobudovaní dopravnej a technickej
infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a
zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci obce.*

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých
*Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti obce.
Zvýšiť atraktivnosť obce a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov.*

Prioritná oblasť 3: Eko obec
*Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov obce a návštevníkov.
Podporiť nástroje smerujúce k ochrane životného prostredia.*

Gánovce

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE GÁNOVCE

„NOVOVYTVORENÝ“

Plánovacie obdobie	2021 - 2027
Schvaľovací orgán / orgány	Obecné zastupiteľstvo obce Gánovce
Identifikácia územnej samosprávy, pre ktorú sa dokument spracováva	Obec Gánovce
Dátum schvaľovania	09/2021
Členovia riadiaceho výboru participatívnej tvorby PHRSR	Zadávatel' tvorby stratégie: Mgr. Michal Materný, starosta obce Gestor tvorby stratégie: Mgr. Michal Materný, starosta obce Koordinátor tvorby stratégie: Ing. Veronika Janičová, externý projektový manažér
Gestor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Mgr. Michal Materný, starosta obce, starosta@ganovce.sk
Koordinátor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Ing. Veronika Janičová, externý projektový manažér, veronikajanicova1@gmail.com
Tím pre koordináciu participatívnej tvorby PHRSR	Ing. Stanislav Dratva, poslanec obecného zastupiteľstva JUDr. Peter Šimoňák, poslanec obecného zastupiteľstva Ing. Stanislav Jendrušák, poslanec obecného zastupiteľstva Ing. Ján Dominik, poslanec obecného zastupiteľstva JUDr. Jana Gutt, poslanec obecného zastupiteľstva Tomáš Kormaník, poslanec obecného zastupiteľstva Dr. Jozef Bednár, poslanec obecného zastupiteľstva Jozef Laššák, poslanec obecného zastupiteľstva Jozef Slavkovský, poslanec obecného zastupiteľstva
Adresa zverejnenia PHRSR na napr. webovom sídle zadávateľa tvorby stratégie	https://ganovce.sk/dokumenty-obce/

1. Základné východiská procesu tvorby a obsahu

1.1. Inštitucionálne východiská (legislatíva, kompetencie, partneri a inštitucionalizované štruktúry partnerstiev),

1.1.1. Legislatíva upravujúca tvorbu a implementáciu PHRSR	Zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií schváleného uznesením vlády SR č. 197/2017 z 26. apríla 2017.
1.1.2. Rozhodovacie kompetencie v oblasti tvorby a implementácie PHRSR	PHRSR bude schvaľovaný Obecným zastupiteľstvom obce Gánovce.

<p>1.1.3. Partneri</p>	<p>Dotknutá verejnosť</p>	<ul style="list-style-type: none"> - verejnosť, ktorá má aktívny záujem o tvorbu PHRSR, - fyzické a právnické osoby dotknuté procesom tvorby a implementácie PHRSR, konkrétne: - fyzické osoby staršie ako 18 rokov, - právnické osoby, - občianske iniciatívy tvorené fyzickými osobami staršími ako 18 rokov.
	<p>Hlavní aktéri rozvoja</p>	<p>Všetci obyvatelia obce, ktorí majú záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby PHRSR a jeho implementácii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obyvatelia obce, - fyzické a právnické osoby so sídlom v obci Gánovce.
	<p>Hlavní sociálno-ekonomickí partneri</p>	<p>Všetci obyvatelia obce, ktorí majú záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby PHRSR a jeho implementácii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obyvatelia obce, - fyzické a právnické osoby, vrátane podnikateľských subjektov, miestnych občianskych združení.
<p>1.2. Obsahové východiská</p>		
<p>1.2.1. Zdôvodnenie potreby spracovania PHRSR</p>	<p>Obec Gánovce identifikovala nasledovné okruhy problémov a impulzov pre spracovanie aktualizácie resp. nového PHRSR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skvalitnenie a zefektívnenie zavedeného systému strategického riadenia rozvoja obce, s cieľom priblížiť sa k občanovi (vypočúť jeho potreby vedúce ku kvalitnejšiemu životu v obci), pretože obec Gánovce má mimoriadny záujem o zavedenie riadenia, ktoré je bližšie občanom, - politický dôvod - záujem zlepšiť kvalitu života občanov a podmienky pre ekonomické aktivity v obci, - legislatívny dôvod - povinnosť vyplývajúca zo zákona a ďalších právnych noriem, - vplyv zmeny vonkajších podmienok rozvoja napr. nová Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Partnerská dohoda s Európskou úniou pre nové programové obdobie, ako aj medzinárodné dohody ako napríklad Agenda 2030, akčné plány iniciované subjektmi územnej spolupráce a zároveň schvaľované uznesením vlády SR alebo príslušnými orgánmi územných samospráv), - zistenie, že existujúce PHRSR, už neriešia aktuálne výzvy a problémy, - splnenie podmienok pre prístup k finančným 	

	<p>zdrojom, prípadne iným rozvoj podporujúcim zdrojom,</p> <ul style="list-style-type: none"> - možnosť nového prístupu k riešeniu problémov obce - tzv. smart prístup.
<p>1.2.2. Definícia územia pre spracovanie PHRSR a územnej štruktúrácie stratégie PHRSR</p>	<p>Územie obce Gánovce - ako samostatný územný a správny celok, kde jej základnou úlohou, a to nielen pre potreby tohto PHRSR, bude starostlivosť a všestranný rozvoj o územie a o potreby jej obyvateľov.</p>
<p>1.2.3. Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov</p>	<p>V rámci primárnej analýzy obce Gánovce prebehne pre účely spracovania PHRSR aj zhodnotenie relevantnosti existujúcich nadradených a súvisiacich strategických dokumentov, zhodnotenie doteraz zrealizovaných stratégií, politík a koncepcií implementovaných na všetkých úrovniach, vrátane definovania príležitosti a konkurenčných potenciálov a limitov územnej samosprávy obce v kontexte jej okolia.</p> <p>PHRSR obce Gánovce bude nadväzovať najmä na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integrovanú územnú stratégiu samosprávneho kraja pod ktorú obec spadá - Národnú stratégiu regionálneho rozvoja SR - Koncepciu územného rozvoja Slovenska - Partnerskú dohodu medzi EÚ a SR na roky 2021 – 2027 - Agendu 2030
<p>1.2.4. Informácia o procese participatívnej tvorby PHRSR</p>	<p>Etapa 1. – Identifikácia potreby a impulzov vypracovania PHRSR a rozhodnutie o začatí prípravných prác</p> <p>Obdobie: 12/2020</p> <p>Popis etapy:</p> <p>Cieľom tejto fázy je predovšetkým zistiť, či je potrebné spracovať PHRSR a na akej hierarchickej úrovni, alebo postačí pripraviť iba jeho aktualizáciu. Obsahom fázy je vykonanie predbežných analýz, ktoré jednoznačnejšie vymedzujú výzvy, problémy, či impulzy, zmapujú ich obsah a rozsah a overia, nakoľko je možné danú výzvu alebo problém riešiť v rámci už jestvujúceho PHRSR, prípadne je potrebné PHRSR aktualizovať alebo spracovať nový PHRSR.</p> <p>Výstupom prvej fázy je vytvorenie zadania, aktivácia či vytvorenie kapacít, a plán postupu tvorby PHRSR resp. jeho aktualizácie.</p>

Etapa 2. – Prípravné práce, spracovanie a schválenie vstupnej správy vrátane predbežnej vízie

Obdobie: 01/2021

Popis etapy: Cieľom Fázy 2 je vypracovanie podkladov a následné ich spracovanie do Zámeru PHRSR, ktorý slúži na zabezpečenie kompetentného schvaľovania potreby vypracovania nového PHRSR, resp. jeho aktualizácie tak, aby prebehol efektívne a bol zárukou kvalitného spracovania strategického dokumentu a vytvoril predpoklady pre úspešnú implementáciu.

Po schválení zámeru PHRSR zo strany Zadávateľa a za zabezpečeného finančného krytia v rozpočte sa bude môcť pristupovať ku tvorbe nového PHRSR alebo jeho aktualizácii.

Konkrétne kroky etapy:

Krok 2.1. Personálne zabezpečenie - zostavenie prípravného tímu.

Krok 2.2. Organizácia prípravných prác.

Krok 2.3. Detailnejšia analýza potreby a impulzov na spracovanie, resp. aktualizáciu PHRSR.

Krok 2.4. Analýza možností reakcie na potrebu a impulzy pre spracovanie PHRSR, resp. jeho aktualizáciu, návrh rozhodnutia o postupe, charaktere a obsahovom zameraní.

Krok 2.5. Návrh cieľového zamerania/predbežnej vízie PHRSR (resp. jeho aktualizácie).

Krok 2.6. Predbežná identifikácia kľúčových partnerov a ich postavenia pre proces participácie pri spracovaní a implementácii PHRSR a ich polohy v participatívnom procese tvorby a implementácie PHRSR.

Krok 2.7. Návrh koordinačnej štruktúry procesu tvorby PHRSR.

Krok 2.8. Návrh postupu a harmonogramu participatívnej tvorby a schvaľovania PHRSR.

Krok 2.9. Odhad potreby zdrojov (ľudských, finančných, dátových, iných) pre tvorbu PHRSR, resp. jeho aktualizáciu a návrh rozpočtu.

Krok 2.10. Vytvorenie Plánu riadenia rizík tvorby stratégie.

Etapa 3. – Inventarizačná, analytická a prognostická fáza spracovania PHRSR

Obdobie: 02/2021

Popis etapy: Inventarizačná, analytická a prognostická fáza je prvou časťou tvorby samotného PHRSR nadväzujúc na výstupy prípravných prác v 4 polohách:

- definície kľúčového zamerania/vízie a hlavného cieľa,
- definície kľúčových výziev, problémov, impulzov a možných riešení,
- súboru identifikovaných zdrojov zozbieraných, zhodnotených a prístupných informácií,
- definície postupu spracovania a identifikácie partnerov pre tvorbu a implementáciu stratégie.

Cieľom aktivity je: doplniť znalostnú bázu tak, aby boli identifikované nielen výzvy, problémy a impulzy doterajšieho, ale aj očakávateľného vývoja relevantné pre obec, ale predovšetkým identifikované všetky vnútorné (prírodné, sociálne, ekonomické, technické, procesné) potenciály a zdroje budúceho vývoja.

Etapa 4. – Stanovenie vízie, strategického smerovania, priorít a strategických cieľov PHRSR

Obdobie: 03/2021

Popis etapy: Obsahom tejto fázy tvorby stratégie je spresnenie vízie a hlavného cieľa a určenie priorít a strategických cieľov PHRSR opierajúc sa o výstupy prípravnej, inventarizačnej, analytickej a prognostickej fázy. S ohľadom na možnosť čerpania zdrojov zo štátneho rozpočtu a štrukturálnych fondov EÚ je nutné, aby boli priority a strategické ciele PHRSR obce Gánovce priamo naviazané na priority a ciele Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, priority a ciele definované v Partnerskej dohode medzi EÚ a SR a ďalších programových dokumentoch pre čerpanie EŠIF na obdobie 2021-2027.

Kroky tejto fázy sa dajú rozdeliť na dve časti. **V prvej časti** (kroky 4.1. a 4.2. Metodiky tvorby PHRSR) ide o overenie, modifikáciu resp. doplnenie vízie, hlavného cieľa, definovanie priorít a strategických cieľov.

V druhej časti (kroky 4.3. až 4.5. Metodiky tvorby PHRSR) sa definuje stratégia pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priority a strategické ciele PHRSR, ktoré tvoria jadro PHRSR.

Etapa 5. – Návrh vlastnej stratégie – strategického prístupu, postupu a nástrojov na dosiahnutie vízie a cieľov

Obdobie: 04/2021

Popis etapy: V tejto fáze sa identifikuje strategický prístup, postup a nástroje (opatrenia, aktivity, programy a projekty) akými sa v časovej následnosti a priestorovej súvislosti realizujú jednotlivé kroky stratégie. Cieľom tejto fázy je navrhnuť vlastnú stratégiu, ktorou dosiahne naplnenie celého systému počínajúc víziou až po systém cieľov PHRSR.

Etapa 6. – Nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania PHRSR

Obdobie: 04/2021

Popis etapy: Cieľom tejto fázy je vypracovať podrobný plán implementácie stratégie obsiahnutej v PHRSR. Podrobný plán implementácie stratégie je integrálnou súčasťou PHRSR a definuje predovšetkým:

- časový harmonogram implementácie stratégie a v jeho rámci konkrétne úlohy pre implementáciu navrhovaných nástrojov vrátane subjektov zodpovedných za ich splnenie a určenie výstupov realizácie týchto úloh, ktorý je reprezentovaný akčným plánom implementácie,
- implementačnú štruktúru vrátane systému riadenia implementácie PHRSR, v ktorej musí byť predovšetkým presne definovaná úloha jednotlivých subjektov zapojených do realizácie PHRSR, pravidiel a procesy riadenia implementácie stratégie a plán riadenia rizík,
- systém monitorovania a transparentného hodnotenia a napĺňania cieľov stratégie, ktoré zapracovávajú,
- plán využitia zdrojov vrátane zostavenia finančného plánu implementácie stratégie (krok 6.8. Metodiky).

Etapa 7. – Prerokovanie a schvaľovanie návrhu PHRSR

Obdobie: 09/2021

Popis etapy: Integrálnou súčasťou fázy schvaľovania je široko koncipovaný proces prerokovania tohto dokumentu s partnermi, dotknutou verejnosťou a dotknutými orgánmi a následného zapracovania ich námetov a pripomienok z participatívneho procesu v prvej časti tejto fázy. Výstupom tohto participatívneho procesu môže byť úprava návrhu materiálu PHRSR tak, aby bola bližšie k očakávaniam jednotlivých partnerov a verejnosti.

Návrh PHRSR upravený na základe výstupov procesu prerokovania je predložený gestorom na schválenie v príslušnom orgáne územnej samosprávy obce Gánovce.

2. Analytické východiská

2.1. Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií

Jedným zo strategických dokumentov obce bol Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Gánovce, ktorý bol schválený v roku 2015. Na základe výstupov z vtedajších analýz a na základe prieskumu verejnej mienky, ktorý bol realizovaný dotazníkovým zisťovaním boli v obci Gánovce pre roky 2015 – 2020 identifikované priority v niekoľkých oblastiach:

Hospodárska oblasť	<i>Podnikateľské prostredie a cestovný ruch</i>
	<i>Dopravná infraštruktúra - komunikácie</i>
	<i>Technická infraštruktúra</i>
	<i>Partnerská spolupráca s inými subjektmi</i>
Sociálna oblasť	<i>Zamestnanosť a sociálna inklúzia v obci</i>
	<i>Bývanie</i>
	<i>Sociálna infraštruktúra</i>
	<i>Školstvo, kultúra a šport</i>
	<i>Obecné (verejné) priestory a služby</i>
Environmentálna oblasť	<i>Ochrana ŽP a majetku obyvateľov obce</i>
	<i>Odpadové hospodárstvo</i>

Obr. Prehľad priorit obce Gánovce pre roky 2015 – 2020 s výhľadom na 2025

V rámci týchto priorit boli naplánované a následne zrealizované projekty, ktorých prehľad uvádza tabuľka nižšie. Slúži zároveň ako projektová základňa obce Gánovce, na ktorej je možné budovať a plynulo nadviazať nové projektové zámery a vízie v horizonte 2021 – 2027.

Č.	Názov projektu	Priorita	Termín realizácie	Financovanie Suma / zdroj	Naplnenosť	PHRSR 2021 - 2027
1	Terénna sociálna práca	Sociálna oblasť	2016 - 2019	1 137,87 EUR pre rok 2019 a vo výške 1 227,76 € Operačný program Ľudské zdroje	Zrealizované	Opätovne začlenené
2	Zvýšenie kapacít MŠ v obci Gánovce	Sociálna oblasť	2017	177 175,00 / Integrovaný regionálny operačný program	Zrealizované	X
3	Kamerový systém pre obec Gánovce	Sociálna oblasť	2018	6 500,00/ Rada vlády Slovenskej republiky pre prevenciu kriminality	Zrealizované	X
4	Rekonštrukcia a zateplenie hasičskej zbrojnice Gánovce	Hospodárska oblasť	2018	30 000,00/ Ministerstva vnútra Slovenskej republiky	Zrealizované	X
5	Komunitné centrum Gánovce	Sociálna oblasť	2019	124 372,44 / Operačný program Ľudské zdroje	V realizácii	X

Tabuľka: prehľad projektov zrealizovaných v rámci PHRSR 2015 – 2020

Od roku 2015, kedy bol spracovaný, schválený a prijatý predchádzajúci Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce prešla obec viacerými pozitívnymi zmenami a realizovala viaceré rozvojové projekty, ktoré skvalitnili život obyvateľov aj návštevníkov obce, regiónu a jeho okolia. Obec sa zapojila do prípravy a následnej realizácie viacerých investičných projektov. Obec úspešne využila aj nenávratné finančné prostriedky a ďalšiu grantovú pomoc v prospech vlastného rozvoja a mohla tak realizovať prioritné

investičné aktivity, na ktoré by veľmi ťažko vedela vyčleniť finančné prostriedky z vlastných zdrojov. Zrealizované projekty mali pozitívny dopad na zlepšenie kvality života v obci.

2.2. Kľúčové trendy vývoja, ak by sa stratégia PHRSR neimplementovala

Nulový variant

Za predpokladu, že nebudú realizované žiadne opatrenia navrhovanej stratégie PHRSR, tzv. *nulový variant*, je možné predpokladať nasledovný lokálny dopad na zraniteľnosť obce:

Z pohľadu ekonomického a podnikateľského prostredia v obci:

- odchod mladých ľudí do zahraničia,
- znížená atraktivita územia obce/regiónu pre investorov,
- nemožnosť získať externé zdroje pre obec na podporu rozvoja,
- silná konkurencia na trhu,
- neukončené budovanie technickej infraštruktúry v obciach.

Z pohľadu poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

- zmena klimatických podmienok,
- nevyužitie pôdneho a lesného fondu obce,
- neatraktívnosť práce a podnikania v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve,
- devastácia životného prostredia,
- prírodné kalamity.

Z pohľadu technickej a dopravnej infraštruktúry:

- navýšenie počtu investičných akcií v obciach a ich finančná náročnosť,
- stagnácia vybudovania vodovodu a kanalizácie pre ich finančnú náročnosť,
- nemožnosť získať externé zdroje na dobudovanie technickej infraštruktúry.

Z pohľadu životného prostredia

- ohrozenie zdrojov pitnej vody v obci nadmerným používaním umelých hnojív a pesticídov,
- nemožnosť získať externé zdroje pre tvorbu a údržbu životného prostredia,
- prírodné katastrofy (záplavy).

Z pohľadu kultúry, školstva a športu

- hrozba papučovej kultúry obyvateľstva,
- dôsledkom zlej sociálnej situácie rodín je kultúra na poslednom mieste v rodinnom rozpočte,
- slabý sponzoring športu a kultúry zo strany súkromného sektora,
- bezcieľne trávenie voľného času mladými ľuďmi v obci,
- zanedbaním pozornosti v oblasti tradícií a remesiel obce stratia svoju osobitosť.

Z pohľadu občianskej vybavenosti

- vlastníci pozemkov nebudú súhlasiť s odpredaním pozemkov pre nové individuálne bytové výstavby podľa územného plánu obcí,
- nedostatok finančných prostriedkov na výkon samosprávy a zlepšenie občianskej vybavenosti obce,
- nedostatku finančných prostriedkov na plánované rozvojové aktivity obce.

Z pohľadu cestovného ruchu

- nepochopenie turistického potenciálu obce - nevyužitie daností pre rozvoj cestovného ruchu,
- izolovanosť – nezapojenie sa do združení v regióne, ktoré pomáhajú rozvoju cestovného ruchu,
- neprispôsobenie kvality a množstva poskytovaných služieb v súlade s požiadavkami návštevníkov obce,
- nedosiahnuteľná konkurencia v oblasti cestovného ruchu.

Dopady vyššie uvedených bodov bez aktívneho prístupu obce je možnú zovšeobecniť nasledovne:

- Zníženie počtu pracovných príležitostí v obci
- Migrácia prevažne mladého obyvateľstva a z toho vyplývajúce:
  - Starnutie obyvateľstva
  - Nespokojnosť obyvateľov s kvalitou infraštruktúry a občianskej vybavenosti
  - Vyčerpanie financovania rozvojových aktivít z vlastných zdrojov
  - Strata záujmu obyvateľov participovať na veciach verejných

2.3. Identifikácia vnútorných potenciálov, výziev, limitov a problémov

Výzvy a potenciály	Socioekonomické	
		<ul style="list-style-type: none"> - vyváženosť štruktúry obyvateľstva z hľadiska produktivity, aktivity a pohlavia, - prítomnosť poľnohospodárskej výroby v obci, - vzdelaný a kvalifikovaný ľudský potenciál, - existencia podnikateľských subjektov pôsobiacich v obciach v oblasti obchodu, výroby, služieb a dopravy, - dobré podmienky pre rozvoj služieb, - dobré podmienky pre rozvoj cestovného ruchu, - dobré podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, - vytváranie podmienok pre rozvoj podnikania, - existujúca územno-plánovacia dokumentácia.
	Územno-technické	<ul style="list-style-type: none"> - atraktívne prírodné prostredie, - blízkosť rekreačnej oblasti, ako možného základu pre rozvoj turizmu, - objekty vhodné pre podnikanie v agroturistike, - kultúrno-historické pamiatky, - aktívny prístup miestnej samosprávy k rozvoju cestovného ruchu v obci, - trasy pre cykloturistiku.

	Prírodno-environmentálne	<ul style="list-style-type: none"> - vhodné prírodné a podnebné podmienky, - vyriešený odvoz tuhého komunálneho odpadu, - vypracovaný harmonogram odpadového hospodárstva, - realizácia separovaného zberu odpadu, - zlepšenie kvality ovzdušia v obci vybudovaním plynofikácie, - dostatok lesov s kvalitnou podpovrchovou vodou.
	Kultúrne	<ul style="list-style-type: none"> - využívanie prírody v okolí na zimné a letné športové aktivity, - veľké množstvo kultúrnych podujatí, - každoročné tradičné akcie, - existencia budovy pre materskú školu, - možnosť športovania v areáli futbalového a športového ihriska, - možnosť využívať rekreačné strediská na športové aktivity (kúpalisko, wellness, sauna), - existencia národných kultúrnych pamiatok.
	Inštitucionálno-organizačné	<ul style="list-style-type: none"> - stretnutia občanov s predstaviteľmi samosprávy, - ochota obyvateľov spolupodieľať sa na rozvoji obce.
Problémy a limity	Socioekonomické	<ul style="list-style-type: none"> - nezamestnanosť obyvateľov obce v produktívnom veku, - nezamestnanosť absolventov škôl, - absencia výrobných podnikov v obci, - absencia základných a doplnkových služieb, - stagnácia rozvoja malého a stredného podnikania, - slabý rozvoj remeselnej výroby, - nízka kúpyschopnosť obyvateľstva vyplývajúca z nezamestnanosti v regióne, - slabá informovanosť o možnostiach podnikania a samozamestnania zo strany štátu.
	Územno-technické	<ul style="list-style-type: none"> - zlá/chýbajúca/nedostatočná infraštruktúra, - nedostatok finančných prostriedkov z rozpočtu obce na rekonštrukciu miestnych komunikácií, - nevybudované parkovacie plochy v obci.
	Prírodno-environmentálne	<ul style="list-style-type: none"> - nezájem mladých o poľnohospodárstvo, - nedostatočné využívanie daností pre rozvoj turizmu a agroturizmu, - malý rozvoj aktivít pre rekreačné účely, - zlý stav poľných a lesných ciest, - nevyužitý / nezmapovaný potenciál pre rozvoj

		cestovného ruchu, - nedostatočná propagácia cestovného ruchu v regióne.
	Kultúrne	- slabá tradícia folklóru, - nezáujem občanov o obnovenie tradícií v obci, - obyvatelia sú prevažne konzumenti a nie tvorcovia kultúrnych akcií v obci.
	Inštitucionálno-organizačné	- zlý technický stav obecných budov, - nedoriešené obecné kanalizácie, čističky odpadových vôd a vodovody, - nedostatok prípadne nedostupnosť finančných zdrojov.

2.4. Identifikácia výziev, limitov a problémov z vonkajšieho prostredia

Nasledujúca tabuľka ilustruje potenciály, výzvy, limity a problémy vyplývajúce z vývoja vo vonkajšom prostredí obce Gánovce:

Výzvy a potenciály z vonkajšieho prostredia:	Limity a problémy z vonkajšieho prostredia:
Potenciál získať nenávratný finančný príspevok z EÚ zdrojov pre krytie investičných zámerov v obci.	Malý záujem investorov o menšie obce.
V rámci Mikroregiónu existuje možnosť vytvárať spolupráce založené na synergii s obcami.	Nedostatočne rozvinutý cestovný ruch v okolí obce/mikroregiónu.
V blízkom okolí obce funguje rozvinutý cestovný ruch.	Zhoršený stav životného prostredia v okolí obce/v mikroregiónu.
Možnosť prilákať investorov.	Nepochopenie/nerozpoznanie potenciálu disponibilných rozvojových zdrojov obce.

Porovnanie s relevantnými samosprávami:

Obec Gánovce sa nachádza v okrese Poprad a v rámci Mikroregiónu Pramene Hornádu a Čierneho Váhu spolupracuje najmä s obcami Hranovnica, Kravany, Liptovská Teplička, Spišské Bystré, Spišský Štiavnik, Šuňava, Vikartovce, Vernár a Vydrník. V oblasti regionálneho rozvoja predstavujú pre obec Gánovce pozitívny príklad napr. obce Spišský Štiavnik, ktoré v synergii s využívaním zdrojov EÚ a dotačných zdrojov štátneho rozpočtu SR pre rozvoj dokázali úspešne využiť vlastný rozvojový potenciál a dosiahnuť skvalitnenie podmienok života v obci, najmä sociálne vylúčených skupín obyvateľstva. V porovnaní so susednými obcami je situácia v oblasti rozvoja obce Gánovce lepšia najmä v súvislosti s existenciou minerálnych liečivých prameňov, ktorú využívajú pôsobiacie kúpele, ktoré disponujú 3 bazénmi (vonkajším

bazénom, vnútorným sedacím bazénom s minerálnou vodou a detským bazénom) a zároveň poskytujú relaxačné služby (masáže, zábaly, liečivý kúpeľ), ubytovacie a reštauračné služby. Práve táto skutočnosť zvyšuje rozvoj cestovného ruchu.

2.5. Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie

Tomuto bodu je z pohľadu tvorby PHRSR venovaná mimoriadna pozornosť nakoľko výzvy, potenciály, limity a problémy vytvárajú väčšinou vzájomne previazaný logický hierarchický systém. Preto v tomto bode nedôjde len k identifikácii samostatných javov, ale najmä vzájomných väzieb a ich príčinných súvislostí.

Následne budú výstupy tohto kroku spracované vo forme stromu výziev a problémov, ktorý tento systém a jeho väzby vizualizuje. Samotný strom je potom možné následne použiť k zadefinovaniu logického systému, teda stromu, cieľov a opatrení, ktoré sa budú vzťahovať na identifikované výzvy, potenciály, limity a problémy.

Hospodárska oblasť

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • obec má vybudovaný vodovod a kanalizáciu na 90 % • obec je plynofikovaná • dostupnosť internetu a káblovej televízie • dostupnosť mobilných sietí • obec je prístupná pravidelnou autobusovou dopravou • existencia železničnej dopravy • výhodná strategická poloha obce, blízkosť Vysokých Tatier, okresného mesta Poprad 	<ul style="list-style-type: none"> • nedobudovaná kanalizácia a vodovod • nevybudovaná ČOV • nedostatočná prevencia voči kriminalite a možným protispoločenským konaniam • nedostatočný kamerový systém • nevyhovujúci technický stav niektorých úsekov miestnych komunikácií a chodníkov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • využitie čerpania štrukturálnych fondov EÚ • realizácia opatrení na zvýšenie bezpečnosti ako občanov, tak aj návštevníkov • dobudovanie miestnych komunikácií a chodníkov • vybudovanie cyklochodníkov • zlepšovanie podnikateľského prostredia • dobudovaním prvkov technickej 	<ul style="list-style-type: none"> • zanedbávanie podpory štátu v oblasti malého a stredného podnikania • finančne náročná a pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry

infraštruktúry zabezpečiť ďalší rozvoj podnikateľských aktivít v obci	
Sociálna oblasť	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • výhodná strategická poloha obce, blízkosť okresného mesta Poprad (cca 5 km) • materská škola v obci • plne funkčná hasičská zbrojnica s technickým vybavením, s dobrovoľným hasičským zborom obce • dostatok voľnej pracovnej sily • ochota spolupráce miestneho obyvateľstva pri rozvoji obce • optimálne podmienky pre rekreačné využitie • zachovalé a príťažlivé prírodné prostredie • kultúrne pamiatky v obci (kaštieľ, kostol) • prírodné pamiatky v obci (náleziisko neandertálskeho človeka, kúpeľný prameň, dva pramene minerálnej vody) 	<ul style="list-style-type: none"> • absencia oddychových zón pre deti mládež, mladé rodiny, matky na materskej dovolenke a pre dôchodcov • absencia základnej školy • absencia vhodných priestorov pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím • absencia sociálnej starostlivosti pre starších občanov • absencia zdravotného strediska • absencia domu smútku • absencia športovísk, predovšetkým multifunkčného ihriska, outdoorového ihriska nízka úroveň možnosti športového vyžitia • sociálna izolácia obyvateľov z MRK • nižšia vzdelanostná úroveň obyvateľov zo sociálne znevýhodneného prostredia • nedostatok vlastných finančných zdrojov obce na financovanie rozvojových a investičných projektov • slabší záujem o veci verejné • nedostatok obecných pozemkov a ich roztrieštenosť
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • využitie čerpania štrukturálnych fondov EÚ • potenciál rozvoja cestovného ruchu (blízkosť Vysokých Tatier) • záujem o integráciu rómskej komunity do života majoritnej spoločnosti • strategické postavenie obce • rozvoj športových a rekreačných aktivít s možnosťou využitia prírodného potenciálu územia • potencionálna spolupráca s okolitými 	<ul style="list-style-type: none"> • možný nárast sociálnej izolácie obyvateľov z MRK • predsudky a diskriminácia zo strany majoritného obyvateľstva • starnutie obyvateľstva • nedostatok finančných prostriedkov pre investičné zámery obce

obcami	
Environmentálna oblasť	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • zavedený systém triedeného zberu odpadov • prírodný potenciál na rozvoj vidieckeho, cestovného ruchu, pešej turistiky a cykloturistiky • pozitívny prístup miestnej samosprávy k zachovaniu prírodného dedičstva pre nasledujúce generácie 	<ul style="list-style-type: none"> • slabá ekologická uvedomelosť občanov • nedostatočné separovanie a zhodnocovanie odpadov • nedostatočné využívanie prírodného potenciálu • nedostatočné využitie obnoviteľných zdrojov energie v prospech rozvoja obce
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • využitie čerpania štrukturálnych fondov EÚ • podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie • predchádzanie vzniku odpadov • zvýšenie zhodnocovania odpadov • zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov obce • realizácia opatrení smerujúcich k udržaniu kvality životného prostredia 	<ul style="list-style-type: none"> • slabá osвета v oblasti ochrany životného prostredia • znečisťovanie životného prostredia nelegálnymi skládkami • nárast produkcie komunálneho odpadu

Návrh strategického prístupu vyplývajúci zo SWOT analýzy

Využitím SWOT analýzy jednotlivých čiastkových oblastí boli vyšpecifikované silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia, ktoré prispeli k tvorbe návrhov a odporúčaní pre vypracovanie rozvojového dokumentu obce Gánovce.

Výstupom SWOT analýzy je tak nielen identifikácia silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození, ale aj návrh jedného zo štyroch prístupov k ďalšiemu rozvoju obce: ofenzívnej stratégie, defenzívnej stratégie, stratégie spojenectva alebo stratégie úniku.

Na základe častí SWOT analýzy je možné konštatovať, že výsledkom SWOT analýzy je prijatá **OFENZÍVNA STRATÉGIA** pri ktorej silné stránky obce majú prevahu nad slabými stránkami, nad príležitosťami a ohrozeniami.

Odpoveďou pre obec je tak potreba využiť príležitosti na svoj rozvoj prostredníctvom budovania stratégie postavenej na silných stránkach obce.

2.6. Výstup benchmarkingu v kontexte širšieho územia

Samostatnou oblasťou analytickej časti je identifikovanie potenciálnych nástrojov a možných prístupov na riešenie výziev a problémov, ktoré sa stali osvedčenými nielen na úrovni lokálnej, ale aj v národnej alebo nadnárodnej praxi.

Pri tomto postupe sa identifikujú analýzou overené postupy - pozitívne prvky - , rešpektujúc ich možné obmedzenia pri prenose skúseností. Tie môžu vyplývať z rozdielnosti prostredia (legislatívne, sociálne, ekonomické, geografické), rovnako tak z rôznej východiskovej situácie.

Metódou používanou v rámci spracovania tejto analýzy je porovnanie situácie a potenciálov rozvoja obce so situáciou a potenciálmi rozvoja inej porovnateľnej obce v rámci tzv. benchmarkingu. Porovnanie je vhodné sústrediť na obce, ktoré môžu byť vnímané ako konkurenti alebo naopak - sú príkladmi napredovania v dosiahnutom prograse, prípadne príkladmi dobrej praxe, ktorú je možné zohľadniť pri riešení obdobných výziev a problémov.

Benchmarking pre účel spracovania tohto dokumentu je možné zadefinovať ako proces porovnávania a merania vlastných bežiacich procesov s porovnateľnými procesmi vo vybraných (porovnávaných) subjektoch. Cieľom takého porovnania je zisk informácií, kde vzniká odchýlka, ktorá predstavuje tzv. úzke miesto procesu. Tak môže obec identifikovať problém a zaviesť zlepšenia. Práve cez porovnanie s najlepšimi.

Východisková situácia obcí v najbližšom okolí

V najbližšom okolí zápasia všetky obce s obdobnými problémami a to nielen na úrovni rozvoja. Najčastejšími problémami obcí s nízkym počtom obyvateľov sú nedostatok finančných prostriedkov a slabý ľudský kapitál v spojení s prestarnutým obyvateľstvom. Okrem frustrácie patria medzi bariéry rozvoja obcí v bezprostrednom prostredí známe problémy s infraštruktúrou, nezamestnanosťou, či nízkym alebo málo využiteľným vzdelaním. Problémom je i fakt, že malé obce sa často bránia alebo im chýba príležitosť spájať sa do mikroregiónov.

Napriek uvedeným ťažkostiam je možné identifikovať aj rad príkladov obcí , ktoré vďaka mobilizácii vlastného potenciálu a s využitím externých zdrojov dokázali v oblasti hospodárskeho a sociálneho rozvoja efektívne napredovať ako napr. Spišský Štiavnik, Vydrník a pod..

V uvedených obciach boli naplno využité možnosti čerpania zdrojov EÚ pre rozvoj v každej oblasti – životné prostredie, infraštruktúra, školstvo, zdravotníctvo, sociálna infraštruktúra. Predstavujú príklad dobrej praxe na lokálnej úrovni s odkazom - je potrebné byť pripravený a pružne reagovať na ponuku. (Ako ukazuje obrázok Potenciál využitia príležitosti v časti 3.4 Strategický prístup)

Práve predkladaný dokument môže obci Gánovce pomôcť k zmene – priblíženiu sa k nasledoviahodným príkladom. Na obdobie 2021 – 2027 je vypracovaný detailný plán nástrojov (projektov) v súlade s cieľmi programovacích dokumentov pre najbližšie rozpočtové obdobie EÚ.

2.7. Identifikácia disparít a faktorov rozvoja

Každá obec disponuje zdrojmi, ktoré je možné definovať ako faktory jej rozvoja (ekonomického a sociálneho). Zdroje a faktory, ktoré sa nachádzajú v rámci hraníc katastrálneho územia obce sa označujú ako vnútorné (endogénne) faktory rozvoja. Zdroje a faktory, ktoré vplývajú na rozvoj obce spoza hraníc obce tvoria vonkajšie (exogénne) faktory rozvoja. Súbor faktorov a zdrojov rozvoja obce tvorí rozvojový potenciál konkrétnej obce.

A) Prehľad faktorov rozvoja obce Gánovce

Rozvojové faktory je možné členiť do nasledovných skupín:

- prírodné zdroje,
- obyvateľstvo,
- sociálna infraštruktúra,
- technická infraštruktúra,
- ekonomické činnosti,
- rozpočet a majetok obce.

Prírodné zdroje

Obec Gánovce s rozlohou 783 ha a s nadmorskou výškou 642 m n. m. sa rozprestiera v okrese Poprad, ktorý je súčasťou Prešovského samosprávneho kraja. Gánovce ležia v južnej časti Vrbovskej pahorkatiny geomorfologickej časti Podtatranskej kotliny, na severnom okraji Kozích chrbtov. Okraj okresného mesta Poprad je vzdialené približne jeden kilometer severozápadne, centrum mesta 5 km, Spišská Nová Ves je vzdialená 23 km a Kežmarok 18 km. Obec má vybudované bezprašné komunikácie, má vybudovanú kanalizačnú sieť, samostatne pre dažďovú vodu a splaškovú vodu, prevedený rozvod plynu a elektrickej energie. Tieto služby v plnom rozsahu využívajú obyvatelia. Likvidácia domového odpadu je v plnom rozsahu zabezpečená. Obec sa v ostatnom období prebudovala, schátralé objekty sa asanovali, alebo prestavali. Novopostavené rodinné domy dávajú obci nový, moderný vzhľad. Obec je stále vo výstavbe. Nových záujemcov o stabilizáciu a návštevníkov láka poloha obce, príroda a blízkosť okresného mesta a Vysokých Tatier. K skrášleniu obce prispeli obyvatelia obce, ktorí aktívnou prácou prispievajú k zlepšeniu životného prostredia. Južným okrajom vedie železničná trať, severne prebieha trasa z Liptova na Prešov. Územie je známe nálezom travertínového odliatku mozgovne neandertáľca, ako aj odtlačkov vtedajšieho rastlinstva. Je to tiež nálezisko otomanskej kultúry.

Obyvateľstvo

Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

Dôležitou charakteristikou ľudských zdrojov je veková štruktúra obyvateľstva v kategóriách predproduktívny (0-14 rokov), produktívny (15-65 rokov) a poproduktívny vek (65 a viac rokov). Veková štruktúra je

základným ukazovateľom pre posúdenie budúceho vývoja populácie. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku (15 - 65 rokov) konkrétne 970 obyvateľov, najmenší podiel na obyvateľov pripadá v predproduktívnom veku a to 260 obyvateľov.

Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti

Podľa výsledkov sčítania môžeme obyvateľstvo hodnotiť aj z hľadiska národnostnej štruktúry. Z pohľadu národnostného zloženia výrazne prevláda slovenská národnosť, nakoľko 73,50 % obyvateľov sa hlási práve k tejto národnosti.

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženstva

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva rôznorodá. V obci má najväčšie zastúpenie rímskokatolícka cirkev (73 %). Ostatní obyvatelia obce sa hlásia k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania (16 %). U 1 % obyvateľstva nie je zistené náboženstvo a 10 % obyvateľov je bez vierovyznania.

Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Úroveň vzdelania je výrazom sociálno-ekonomického statusu obyvateľstva, ktorú charakterizuje počet obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania. Predmetné územie má vidiecky charakter, čo sa odráža aj vo vzdelanostnej úrovni obyvateľstva. Z toho dôvodu je nutné venovať tejto oblasti zvýšenú pozornosť. Výrazné postavenie má základné vzdelanie, percentuálne zastúpenie tejto skupiny obyvateľov je 22,06 % z celkového počtu. Podiel osôb s vysokoškolským vzdelaním je 14,49 %. Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a odbornej kvalifikácie je jedným z dôležitých predpokladov ďalšieho rozvoja životnej úrovne obyvateľov.

Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj

Jednou zo základných sociálno-ekonomických klasifikácií triedenia obyvateľstva je ekonomická aktivita. Z tohto hľadiska možno obyvateľstvo rozdeliť na ekonomicky aktívne a neaktívne. Medzi demografické ukazovatele zaraďujeme aj zamestnanosť obyvateľstva. Na základe zmapovania zamestnanosti možno posúdiť, koľko obyvateľov v obci je ekonomicky aktívnych, koľko obyvateľov sa nachádza na materskej dovolenke, koľko je dôchodcov, koľko sa nachádza v obci nezamestnaných a pod.. V obci najväčšiu skupinu tvoria zamestnanci (33,40 %), avšak vysoké percento obyvateľstva tvorí skupina dôchodcov (17,02 %) a nezamestnaných (15,69 %).

Štruktúra domového a bytového fondu

Väčšina obyvateľov v obci Gánovce býva v tradičných rodinných domoch. V obci sa nenachádza ani jeden bytový dom. Celkový počet trvalo obývaných rodinných domov je 394. Rodinné domy sú v dobrom stave.

Sociálna infraštruktúra obce

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia z oblasti administratívy a kultúry, športové zariadenia, školské, zdravotnícke a sociálne zariadenia. Občianska vybavenosť významnou mierou skvalitňuje život obce. Úroveň občianskej vybavenosti je ovplyvňovaná charakterom obce, veľkosťou obce, počtom jej obyvateľov a návštevníkov, ich potrebami. Obec disponuje sociálnou infraštruktúrou:

Sociálna infraštruktúra	ÁNO/ NIE
Obecný úrad	ÁNO
Kultúrny dom	NIE
Dom smútku	NIE
Cintorín	ÁNO
Kostol	ÁNO
Materská škola	ÁNO
Základná škola	NIE
Stredná škola	NIE
Školské ihrisko	ÁNO
Futbalové ihrisko	ÁNO
Telocvičňa	NIE
Kúpalisko (umelé, prírodné)	ÁNO
Denný stacionár	NIE
Komunitné centrum	NIE
Knižnica	ÁNO
Pošta	ÁNO
Hotely, motely, penzión	ÁNO
Turistické ubytovne	NIE
Pohostinstvo	ÁNO
Obchod, predajne	ÁNO
Požiarňa zbrojnica	ÁNO
Zdravotné stredisko	NIE
Obecný rozhlas	ÁNO
Kino	NIE

V rámci administratívnych budov sa v obci nachádza obecný úrad. Predmetná budova je určená pre potreby obyvateľov a návštevníkov obce. V rámci kultúrno-spoločenského vyžitia je obyvateľom k dispozícii sála obecného úradu, ktorá je súčasťou obecného úradu. V obci sa organizujú rôzne významné kultúrno - spoločenské podujatia. Pravidelne usporadúvanie rôznych spoločenských podujatí pozitívne vplýva na sociálno-kultúrny rozvoj obce a na udržiavanie dobrých medziľudských vzťahov obyvateľov obce. Rozvoj spoločenského života v obci podporujú rôzne podujatia. V lete organizujeme na parkovisku pred obecným úradom letné kino, kde premietame na stenu rôzne filmy. V obci, konkrétne na obecnom úrade je zriadená knižnica, ktorá je v súčasnej dobe nefunkčná pre nízky záujem o zapožičanie kníh.

V obci je zriadený aj Dobrovoľný hasičský zbor Gánovce. Činnosť DHZ spočíva v zásahoch pri živelných pohromách, požiaroch, v starostlivosti o hasičskú techniku, taktiež sa zúčastňujú na kultúrno-spoločenských akciách. Pre činnosť DHZ majú k dispozícii hasičskú zbrojnicu, ktorá sa nachádza v intraviláne obce.

Významným miestom v obci je Geopark Neandertal, teda nálezisko odliatku lebky neandertálc (Homo Neanderthalensis) európskeho a svetového významu situované v lokalite Hrádok v Gánovciach. Nálezisko svetového významu až do roku 2007 bolo v dezolátnom a zabudnutom stave. Od roku 2007 však vďaka skupine nadšencov a dobrovoľníkov, ktorí založili neziskovú organizáciu OZ Neandertal sa nálezisku postupne prinavracia význam a patričná dôležitosť. Na území obce sa nachádza rímskokatolícky kostol sv. Michala Archanjela, ktorý patrí medzi najstaršie a najvzácnejšie pamiatky v obci Gánovce.

Zdravotnícke a sociálne zariadenia

V obci sa nenachádza zdravotnícke stredisko. Najbližšie zdravotné stredisko sa nachádza v okresnom meste Poprad (cca 5 km vzdialené od obce). V obci však je vďaka zriadená ordinácia všeobecného lekára. Na rovnakej úrovni je to aj v rámci sociálnych služieb, ktorých rozvoj je podmienený blízkosťou okresného mesta, veľkosťou obce a počtom obyvateľom. Sociálne služby vyhľadávajú obyvatelia (najmä seniori) v meste Poprad.

Školské zariadenia

Na území obce sa nachádza zo vzdelávacích inštitúcií len materská škola. Materská škola poskytuje celodennú výchovnú starostlivosť deťom vo veku od troch do šiestich rokov. Materská škola sídli v budove bývalého kaštieľa z polovice 19. storočia. Momentálne sa v materskej škole prevádzkuje 1 trieda. K materskej škole prináleží areál, kde sa nachádza detské ihrisko s preliezkami. Iné druhy školských zariadení sa na území obce nenachádzajú. Školopovinné deti navštevujú základnú školu v Poprade. Študenti stredných škôl navštevujú v sídle okresu resp. v iných mestách kraja.

Športové zariadenia

Možnosti pre športové aktivity v obci sú limitované. V rámci športového vyžitia majú obyvatelia a návštevníci obce možnosť využívať futbalové ihrisko. Futbalové ihrisko taktiež slúži pre športovcov z Futbalového klubu Gánovce. Obec pravidelne organizuje športové podujatie (futbalové zápasy, Bicyklujúce SaGánovce a mnoho ďalších).

Služby

Z hľadiska obchodných služieb sú v obci dostupné základné služby, ako napríklad 2 predajne potravín a miestne pohostinstvo. Na území obce sa nachádza aj niekoľko ubytovacích zariadení. Vzdialenosť obce od mesta Poprad je cca 5 km. Vzhľadom na bezprostrednú blízkosť tohto mesta, majú občania možnosť využívať rôzne chýbajúce služby práve v Poprade (zdravotnícke a služby sociálnej starostlivosti, širšia ponuka voľných pracovných miest, ubytovacie kapacity a pod.). Na území obce sa nachádzajú kúpele, ktoré disponujú 3 bazénmi (vonkajším bazénom, vnútorným sedacím bazénom s minerálnou vodou a detským bazénom) a zároveň poskytujú relaxačné služby (masáže, zábaly, liečivý kúpeľ), ubytovacie a reštauračné služby. Gánovské kúpele patrili medzi najstaršie liečivé kúpele na Slovensku.

Potenciál rozvoja cestovného ruchu

Zaujímavosťou v obci Gánovce sú kultúrne pamiatky. V katastrálnom území obce Gánovce sa nachádzajú nasledovné objekty zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu:

- Kúria: Dominantou obce je kúria (kaštieľ). Národná kultúrna pamiatka vyhlásená v roku 1963. Klasicistická kúria postavená v 50. rokoch 19. storočia. Upravovaná bola v 2. polovici 20. storočia a v roku 1999. Má dvojtraktovú dispozíciu, obdĺžnikový pôdorys, je jednopodlažná s podpivničením. Solitér sa nachádza v juhozápadnej časti obce Gánovce východne od kúpeľov. Kaštieľ v 30-tych a 40-tych rokoch 20. storočia patril rodine Alexyovej, rodine nemeckého pôvodu. Na dvore kaštieľa pracovali rodiny komenciášov, či deputátnikov. Rodina však bola nútená odísť ešte pred príchodom osloboditeľskej Červenej armády. V kaštieli momentálne pôsobí materská škola, ktorej zriaďovateľom je obec, v jej areáli boli vytvorené a umiestnené viaceré umelecké diela, prevažne z travertínu.
- Kostol: Kostolík postavili v obci niekedy v priebehu druhej polovice 13. storočia ako typickú jednoloďovú stavbu s takmer štvorcovým presbytériom, severnou sakristiou a predstavanou západnou vežou. Napriek neskorším prestavbám sa hrubá ranogotická stavba zachovala v minimálne zmenenej podobe. Ako v jednom z mála spišských stredovekých kostolíkov tu nenájdeme pôvodné murované klenby lode, presbytéria či sakristie, iba drevené stropy. Kostolík je príkladom dlhého doznievania románskeho štýlu, čoho dôkazom je štrbinové okno s polkruhovým záklenkom na východnej strane presbytéria. Vo východnej stene sakristie sa nachádza obdĺžnikové okno so šikmými ostienami. Nástenné maľby v lodi a presbytériu zhotovili niekedy v 40. či 50. rokoch 14. storočia dvaja maliari. Obaja boli predstaviteľmi už zľudovelého nástenného maliarstva a využívali v tvorbe ešte byzantizujúce prvky. Obsahovo ide v presbytériu o scény zo života Krista od výjavov Adama a Evy cez Narodenie až po Príchod do Jeruzalema. Ďalšie scény boli zatreté. Na severnej stene lode sa nachádza rozmerný obraz Krista v mandorle s evanjelistami a apoštolmi, ako aj maľba Smrť Panny Márie. V kostolíku sa nachádza neskorogotický oltár sv. Stanislava z konca 15. storočia, ktorý sa pôvodne nachádzal v hozeleckom kostole. Po jeho zbúraní bol v roku 1804 prenesený do Gánoviec. Vytvorený bol podľa všetkého v dielni Johanna Weysza z Košíc. Ďalšie drevené plastiky zo 14. a 16. storočia (z dielne majstra Pavla z Levoče) sa z kostolíka dostali do Východoslovenského múzea v Košiciach. Vo veži kostolíka je umiestnený zvon Urban z 15. storočia, ktorý odliali v známej kovolejárskej dielni v Spišskej Novej Vsi. V roku 1497 sa spomína patrocínium. V súčasnosti kostolík slúži ako filiálny chrám farnosti Rímskokatolíckej cirkvi v Hozelci. Po nedávnej obnove je v dobrom stave. Navštívili sme ho v júni 2016 a marci 2017.

Obec Gánovce má vhodné podmienky pre turistiku v atraktívnom prírodnom prostredí. Možnosti využitia miernejších terénov v okolitých lesoch sú široké. Obyvatelia obľubujú prechádzky k prameňom, k tzv. „gejzíru“ nachádzajúcemu sa na katastri susednej obce Hozelec, k blízkemu prírodnému výtvoru pomenovanému „Biela skala“.

Okolitá príroda poskytuje ideálne prostredie na terénnu cyklistiku, turistiku, beh, bežkovanie v zime. Najvyšším bodom katastra obce je bod Zámčisko (921 m n. m.), ktoré je historickým náleziskom tzv. „Popradského hradu“. Odtiaľ sú výhľady na Poprad, Tatry, Podtatranskú kotlinu, Hornádsku kotlinu a okolité obce, Kráľovu hoľu.

Cyklistická trasa do Slovenského raja vedie popri železničnej trati pod lesom Kozích chrbtov, resp. opačne s napojením na mestskú časť Popradu Kvetnica, či Starý Juh. Snahou obce je zaradiť trasu do Popradu existujúcou zaužívanou cyklotrasou do Kostrovej siete cyklistických trás Prešovského samosprávneho kraja.

Obec má výhodnú polohu, nakoľko v okruhu niekoľkých kilometrov sa nachádzajú až 4 národné parky.

Významným miestom v tejto podtatranskej obci je lokalita Hrádok, ktorá je bez preháňania jedným z najvýznamnejších paleontologických nálezísk na svete. V 20. rokoch 20. storočia, keď sa tu ťažil vzácny druh vápenca, travertín, objavil strelmajster Koloman Koky medzi kamením odliatok mozgu pravekého človeka Homo neanderthalensis, teda neandertálc. Tento neandertálec zahynul kurióznym spôsobom. Otrávil sa oxidom uhličitým, ktorý ešte i dnes občas vytryskne z niektorých puklín v travertínovej kope. Výron oxidu uhličitého, nazývaný i mofeta, je pre travertínové kopy charakteristický a úhyn živočíchov, ktoré sa ho nadýchajú, nie je ničím výnimočným. Gánovské travertíny sa takýmto spôsobom stali osudnými pre viacero prehistorických živočíchov, napríklad pre pravekého nosorožca, leva či hyeny. Časti ich tiel zakonzervované neustále sa tvoriacim travertínom sa uchovali dodnes, podobne ako spomínaný odliatok neandertálskeho mozgu.

Oblasť gánovských travertínov je nielen významným paleontologickým, ale aj archeologickým náleziskom. Našlo sa tu totiž viacero vzácných predmetov z doby kamennej a z doby bronzovej. Dnes je lokalita Hrádok krásne upravená a pod názvom Geopark Neandertal sprístupnená širokej návštevníckej verejnosti. Okrem spomínanej travertínovej kopy tu možno obdivovať makety praľudí, štylizované kostry pravekých zvierat a ďalšie atraktívne prvky. V lokalite sa nachádzajú informačné tabule i možnosť posedenia.

Technická infraštruktúra

Miestne komunikácie - Stav miestnych komunikácií je dobrý, niektoré úseky je potrebné zrekonštruovať a dobudovať.

Chodníky - Stav chodníkov je dobrý, v niektorých častiach obce chodníky absentujú alebo je ich potrebné zrekonštruovať.

Železničná stanica - V obci sa nachádza železničná stanica, resp. zástavka.

Autobusová zástavka - V obci sa nachádzajú 2 autobusové zastávky.

Vodovod - Obec má vybudovaný vodovod.

Kanalizácia - V obci je vybudovaná kanalizácia.

Čistička odpadových vôd - V obci nie je vybudovaná ČOV. ČOV sa nachádza v obci Hôrka (vzdialená cca 4 km)

Rozvod plynu - Obec je plynofikovaná.

Zásobovanie teplom - Zdroje a zariadenia na výrobu tepla väčšieho rozsahu sa v obci nenachádzajú.

Zásobovanie teplom v obci je riešené po jednotlivých objektoch samostatne.

El. vedenie - Obec je zásobovaná elektrickou energiou z distribučných trafostaníc.

Verejné osvetlenie - Obec disponuje dobrým verejným osvetlením a v prípade nefunkčných sodíkových lúčok sa zavádza výmena za LED osvetlenie.

Pokrytie mobilných operátorov - Obec je pokrytá signálmi mobilných operátorov.

Optická sieť na pripojenie internetu - V obci sa zavádza optická sieť.

Forma pripojenia na Internet (modem, ADSL) - Obec je pokrytá optickou sieťou na pripojenie internetu (WI-FI, modem).

Odpadové hospodárstvo

Na území obce vzniká hlavne komunálny odpad a biologický odpad z domácnosti, z verejných priestranstiev. Obec zabezpečuje separovanie odpadu v hlavných komoditách papier, sklo, plast, ale aj v ďalších komoditách v súlade s aktuálnou legislatívou. Odvoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu pravidelne zabezpečuje dodávateľsky. V obci sa nenachádza kompostovisko pre biologicky rozložiteľný odpad ani zberný dvor. Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je však potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na vznik nelegálnych skládok, nakoľko časti obyvateľstva ešte stále chýba dostatočné uvedomenie. Veľkým problémom v obci je opakujúci sa vznik 2 čiernych skládok pri Gánovskom potoku. Obec neustále dbá na to, aby sa v jej katastri nevyskytli žiadne environmentálne záťaž.

Detailné spracovanie analýz obce tvorí prílohu č. 1 tohto dokumentu (viď časť 10. Prílohy).

B) Prehľad disparít obce Gánovce

Pri analýze problémov boli identifikované nasledovné disparity a limity rozvoja územia obce Gánovce:

Oblasť rozvoja	Popis disparity
<ul style="list-style-type: none"> Prírodné zdroje 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nevyužitý prírodný a kultúrno-historický potenciál pre rozvoj cestovného ruchu
<ul style="list-style-type: none"> Obyvateľstvo 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ starnúce obyvateľstvo ➤ migrácia mladých obyvateľov
<ul style="list-style-type: none"> Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily ➤ rastúca dlhodobá nezamestnanosť
<ul style="list-style-type: none"> Technická infraštruktúra 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ technický stav verejných budov vyžadujúcich si rekonštrukciu ➤ absencia verejných budov
<ul style="list-style-type: none"> Sociálna infraštruktúra obce 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nedostatočná školská infraštruktúra ➤ chýbajúce domovy sociálnych služieb

Tab. - disparity a limity rozvoja územia

3. Rozvojová stratégia

3.1. Vízia rozvoja a hlavný cieľ

Vízia predstavuje očakávaný stav, ktorý má obec zo strednodobého hľadiska dosiahnuť. Definuje rámec pre vymedzenie strategických cieľov a priorít na obdobie budúcich 7 – 10 rokov pričom popisuje aj postupy na ich dosiahnutie.

Vízia obce **Gánovce** predstavuje opis ideálneho stavu, ktorý si obyvatelia obce prajú dosiahnuť a aktívnym systematickým prístupom sa chcú blížiť k jej naplneniu.

Na základe komplexnej analýzy východiskového stavu obce, súboru kvalitatívnych a kvantitatívnych dát, analýzy silných a slabých stránok územia, identifikácii hlavných faktorov smerujúcich k rozvoju územia, pochopením väzieb územia, zohľadnením faktorov podporujúcich rast, resp. rozvoj územia, ako aj na základe funkcií, ktoré obec v súčasnosti plní, strategická vízia obce Gánovce je formulovaná nasledovne:

Vízia rozvoja:

Obec **Gánovce** je modernou obcou, ktorá vytvára predpoklady pre systematické zlepšovanie životných podmienok a podporujúca zvýšenie životnej úrovne svojich obyvateľov všetkých vekových kategórií cez:

- podporu mobility a prepojitelnosti,
- podporu spravodlivých riešení v sociálnej oblasti tak, aby bola samospráva bližšie k občanom a viedla k skvalitneniu života v regióne,
- podporu inovatívnych a ekologických – dobru odrážajúcich – riešení pre všetkých svojich občanov.

Hlavný cieľ:

Vytvárať priestor a podmienky pre zlepšenie kvality života v obci, cez poznanie potrieb svojich obyvateľov a zabezpečiť predpoklady k trvalo udržateľnému rozvoju obce s dôrazom na inovatívne a ekologické riešenia, ktoré reflektujú nároky ale aj benefity dnešnej doby a ponúkať sociálne riešenia ako nástroj priblíženia sa k občanom.

3.2. Štruktúra priorít a ich väzby

Zámerom tejto časti programu je zdefinovať priority a poskytnúť prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov vo väzbe na hlavný cieľ a priority, ktoré s určitosťou povedú priamo k naplneniu stanovenej vízie, pričom tieto priority a z nich plynúce návrhy projektov nemusia spadať len do kompetencie obce.

V tejto časti je dôležité ich explicitne vymedziť a pomenovať tak, aby ich bolo možné zapracovať do plánu plnenia. Pri opatreniach, ktoré nie sú priamo v kompetencii obce, je dôležité aby boli presne sformulované do takej podoby, v akej ich obec bude môcť začleniť do vyšších strategických zámerov napr. samosprávneho kraja.

Naplnenie dlhodobej vízie a dosiahnutie hlavného cieľa obce Gánovce je rozložené do troch prioritných oblastí, ktorých naplnenie je podmienené splnením špecifických cieľov, ktoré môžu byť v rámci dekompozície tvorené ďalšími špecifickými subcieľmi a spolu s vyššími cieľmi sa stávajú základnými piliermi pri realizácii hlavného cieľa. Základné prioritné oblasti sú vymedzené nasledovne:

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých

Prioritná oblasť 3: Eko obec

Predstavenie obsahu jednotlivých priorít je možné najlepšie demonštrovať cez uvedenie špecifických cieľov, ktoré pod danú prioritu spadajú a práve ich jednotlivé splnenie zabezpečí aj naplnenie priority.

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Strategický cieľ: 1.1 Rozširovať a naplňovať vnútorný potenciál územia obce, založený dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci obce

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých

Strategický cieľ: 2.1 Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti obce

Strategický cieľ: 2.2 Zvýšiť atraktivnosť obce a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov

Prioritná oblasť 3: Eko obec

Strategický cieľ: 3.1 Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov obce a návštevníkov

Strategický cieľ: 3.2 Podporiť nástroje smerujúce k ochrane životného prostredia

Obrázok nižšie ilustruje prepojenie a väzby medzi definovaním Vízie rozvoja, Hlavného cieľa a priorít obce Gánovce, ktorých naplnenie je možné dosiahnuť prostredníctvom naplnenia cieľov jednotlivých nástrojov (projektov), ktoré povedú k naplneniu jednotlivých špecifických cieľov, prostredníctvom ktorých je možné naplniť strategické ciele určené pre každú prioritnú oblasť obce.

Obr. Prepojenie a väzby medzi definovaním Vízie rozvoja, Hlavného cieľa a priorít obce Gánovce

3.3. Systém cieľov, ich súvislostí, indikátorov a strom cieľov

1.3.1. Prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov vo väzbe na hlavný cieľ a priority

Vízia: Obec Gánovce je modernou obcou, ktorá vytvára predpoklady pre systematické zlepšovanie životných podmienok a podporujúca zvýšenie životnej úrovne svojich obyvateľov všetkých vekových kategórií cez:

- podporu mobility a prepojitelnosti,
- podporu spravodlivých riešení v sociálnej oblasti tak, aby bola samospráva bližšie k občanom a viedla k skvalitneniu života v regióne,
- podporu inovatívnych a ekologických – dobu odrážajúcich – riešení pre všetkých svojich občanov.

Hlavný cieľ: Vytvárať priestor a podmienky pre zlepšenie kvality života v obci, cez poznanie potrieb svojich obyvateľov a zabezpečiť predpoklady k trvalo udržateľnému rozvoju obce s dôrazom na inovatívne a ekologické riešenia, ktoré reflektujú nároky ale aj benefity dnešnej doby a ponúkať sociálne riešenia ako nástroj priblíženia sa k občanom.

Priorita 1. Moderná a inovatívna obec	Priorita 2 Obec atraktívna pre všetkých		Priorita 3 Eko obec	
<p>Strategický cieľ 1.1 Rozširovať a naplňať vnútorný potenciál územia obce, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci obce</p>	<p>Strategický cieľ 2.1 Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti obce, celkové zvýšenie kvality života v obci</p>	<p>Strategický cieľ 2.2 Zvýšiť atraktivnosť obce a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov</p>	<p>Strategický cieľ 1.1 Rozširovať a naplňať vnútorný potenciál územia obce, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci obce</p>	<p>Strategický cieľ 2.1 Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti obce, celkové zvýšenie kvality života v obci</p>

3.4. Strategický prístup pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priorít a systému cieľov PHRSR

Stratégia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Gánovce na roky 2021 – 2027 priamo nadväzuje na analytickú časť, ktorá cez popísané oblasti predstavuje komplexnú analýzu obce.

Predkladaná časť PHRSR sa zameriava na stratégiu rozvoja obce Gánovce, so zohľadnením tvrdých dát (štatistický úrad, výstupy z dotazníkov), ale aj relevantných informácií získaných od miestnych aktérov, cez tzv. mäkké dáta (očakávania obyvateľov samosprávy) **ale hlavne výstupov a záverov PHRSR 2015 – 2020 na ktorý priamo nadväzuje a bol podkladom pre vytvorenie nového predkladaného PHRSR na roky 2021-2027.**

Vychádzajúc zo skúseností a relevantnej dokumentácie, ktorá stojí za vytvorením PHRSR každej obce, je pre definovanie obecnej rozvojovej stratégie nevyhnutné pochopiť aj prognostické varianty rozvoja územných celkov vyššej úrovne. Tie je potrebné zapracovať nielen z hľadiska strednodobého, ale aj dlhodobého horizontu. Tieto východiská prognózy budúceho vývoja sú prezentované v strategických dokumentoch národnej a nadnárodnej úrovne.

Tu je nutné rešpektovať nielen súlad medzi Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, ale aj PHRSR príslušného samosprávneho kraja v prípade PHRSR obce, aby sa zabezpečila vzájomná synergia pri plnení stanovených cieľov.

K týmto dôležitým strategickým dokumentom ktoré prispievajú k plneniu cieľov PHRSR priradujeme aj medzinárodné dohody ako je:

- Agenda 2030,
- Urbact III,
- akčné plány iniciované zo strany subjektov územnej spolupráce v špecifických prípadoch schvaľované uznesením vlády SR alebo príslušnými orgánmi územných samospráv, najmä v podobe akčných plánov najmenej rozvinutých okresov,
- Integrovaná stratégia územného a miestneho rozvoja na roky 2021-2027,
- Akčné plány pre rast a zamestnanosť Prešovského samosprávneho kraja (Iniciatíva EK „Catching-Up Regions“).

Viacere dokumenty Európskej komisie a OECD odporúčajú spracovanie rozvojových stratégií na úrovni tzv. strategicko-plánovacích regiónov (ako čiastkových územných jednotiek pre plánovanie na subregionálnej úrovni), ktoré môžu byť chápané ako skupiny obcí pre potreby podpory regionálneho rozvoja. Predkladaná stratégia obce Gánovce je vypracovaná za samostatnú územnú jednotku (nie je súčasťou skupiny obcí s povinnosťou predkladať PHRSR za skupinu obcí)

Základom tejto stratégie sú tri vzájomne sa dopĺňajúce priority, ktoré je možné preniesť aj na lokálnu úroveň – úroveň obce:

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec (hospodárska oblasť)

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých (sociálna oblasť)

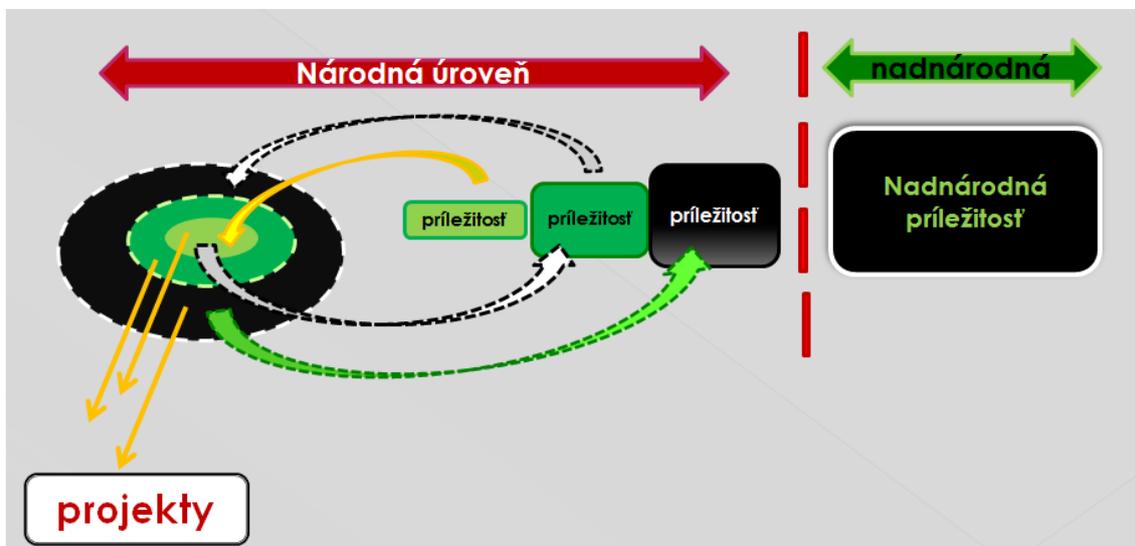
Prioritná oblasť 3: Eko obec (environmentálna oblasť)

Súčasťou predloženej strategickej časti dokumentu je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, a formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

TVORBA STRATÉGIE NA ZÁKLADE PRÍSTUPU K VYUŽITIU HODNÔT, KTORÉ PRE OBEC PONÚKA INOVAČNÝ PROJEKT (NÁSTROJ)

V súvislosti s inovačným procesom a pochopením významu nástroja - inovačného projektu je dôležité spomenúť možnosti ako využiť hodnotu, ktorú so sebou prináša realizácia inovačného projektu obce Gánovce nielen z pohľadu realizátora inovácie, ale aj z pohľadu rozvoja obce :

- krátkodobé využite príležitosti – nepochopenie hodnoty inovačného nástroja: Pri tomto pohľade býva realizácia projektu vnímaná ako konečný cieľ, ktorým sa dosiahne projektový zámer a tým jeho význam končí. Cieľ projektu je naplnený, ale nebol koncipovaný a riadený tak, výstupy získané z projektu generovali ďalšie inovačné príležitosti, ďalšie možnosti pre rozvoj obce, napríklad získanie nových partnerstiev obce, vytvorenie nových inovačných príležitostí v obci, atď. Potenciál inovačného projektu ostáva takto nevyužitý;
- dlhodobé využite príležitosti – pochopenie hodnoty inovačného projektu: Druhý pohľad je vnímanie inovačného projektu len ako prostriedku, doslova nástroja, ktorý napomáha dosiahnuť vyšší - strategický cieľ obce. Tento prístup umožňuje maximálne využiť potenciál projektu, pretože využitá príležitosť generuje ďalšie príležitosti pre obec (implementácia jedného projektu vytvára podmienky pre vytvorenie ďalšieho projektu).

Obr. Špirála rozvoja obce pri implementácii projektov v PHRSR 2021 – 2027, jedna využitá príležitosť (projekt) generuje ďalšiu príležitosť

Využiť všetky ponúkané príležitosti a vyčerpať ich potenciál je jediná cesta k trvalo udržateľnému rozvoju obce.

Využitím SWOT analýzy jednotlivých čiastkových oblastí boli definované silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia, ktoré prispeli k tvorbe návrhov a odporúčaní pre regionálny rozvoj obce Gánovce. Výstupom SWOT analýzy je tak nielen identifikácia silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození, ale aj návrh jedného zo štyroch prístupov: ofenzívnej stratégie, defenzívnej stratégie, stratégie spojenectva alebo stratégie úniku.

Na základe jednotlivých častí SWOT analýzy je možné konštatovať, že výsledkom SWOT analýzy je prijatá OFENZÍVNA STRATÉGIA, pri ktorej silné stránky obce majú prevahu nad slabými stránkami, nad príležitosťami a ohrozeniami.

Odpoveďou pre obec je tak potreba využiť príležitosti na svoj rozvoj prostredníctvom budovania stratégie postavenej na silných stránkach obce.

3.5. Partneri pre implementáciu PHRSR a stratégia ich zapojenia

Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR 2021 – 2027 a administratívna podpora
Hlavnými spoluriešiteľmi (z pohľadu PHRSR - partnermi) sú najmä miestni aktéri – obyvatelia obce Gánovce. V procese prípravy PHRSR 2021 - 2027 bol navrhnutý dotazník, cieľom ktorého bolo získanie názorov občanov obce na rôzne témy týkajúce sa života v obci. Takto sa obyvatelia obce mohli stať priamymi spolutvorcami PHRSR a tým budúceho rozvoja obce Gánovce. V procese záverečného spracovania PHRSR spolu s poslancami a zamestnancami obecného úradu obyvatelia aktívne pristupovali k prerokovaniu finálneho návrhu PHRSR obce, s dôrazom na definovanie strategickú časť dokumentu.

Inštitucionálne zabezpečenie

Strategická časť dokumentu ponúka prierezový prehľad o pripravovaných projektoch napíňajúce špecifické (sub)ciele definovaných priorít obce v období 2020-2027. Široký rámec navrhovaných projektov si bude vyžadovať zodpovednú prípravu obce nielen čo sa týka zostavenia odborných tímov, ktoré budú zabezpečovať vecnú náplň projektov, ale aj silnú administratívnu podporu tzv. realizačný tím, ktorý bude zložený zo zamestnancov obecného úradu prípadne administratívnej podpory z externého prostredia.

Jedným z dôvodov, prečo sa bude organizačnej podpore projektov na začiatku implementačného obdobia 2021 – 2027 venovať zvýšená pozornosť je náročnosť týchto projektov.

Administratívne zaťaženie spojené s projektovou dokumentáciou, verejným obstarávaním a následným nákupom, počet riešiteľov, ktorí dosiahnuté výsledky v rámci svojich aktivít podávajú ďalej, rešpektujúc prepojenie na výsledky iných aktivít v projekte či ďalších riešiteľov, kladie enormné nároky na koordináciu, ktorá v istých momentoch môže zlyhávať a veľakrát vyúsťuje do nemalých problémov a tie potom majú vplyv na celkový harmonogram realizácie projektu. S ohľadom na predchádzajúce skúsenosti obce

a poddimenzovanie ľudských kapacít na obecnom úrade bude potrebné spolupracovať s externými poradcami, odborníkmi, pričom realizácia projektov bude vždy rozdelená do parciálnych cieľov, ktoré budú reprezentované mini projektmi s vlastnými postupmi a cieľmi tak, aby táto vhodne zvolená organizačná podpora dokázala sprehľadniť celý proces projektového riadenia a viesť realizačný a odborný tím efektívnou cestou bez plytvania času, financiami a ďalšími zdrojmi.

Riadiacim orgánom PHRSR na úrovni obce bude obecné zastupiteľstvo. Výkonným orgánom PHRSR na úrovni obce bude starosta, ktorého kompetencie a zodpovednosti z pohľadu projektového riadenia budú obsahovať hlavne zodpovednosť za systém riadenia PHRSR - systém čerpania dotácií, využívania úverových zdrojov a účinne, efektívne a hospodárne čerpanie štrukturálnych fondov. Výkonnou zložkou sú aj pracovníci obecného úradu či tzv. projektoví zamestnanci na dobu určitú – zamestnaní podľa potrieb konkrétneho projektu na obdobie trvania projektu.

Funkciu kontrolného orgánu obce zabezpečí hlavný kontrolór obce prípadne príslušné komisie vytvorené podľa potreby jednotlivých rozvojových zámerov.

Do realizácie jednotlivých opatrení a aktivít budú podľa potreby a relevantnosti zapájané aj ďalšie subjekty – obyvatelia obce, podnikatelia, mimovládne organizácie či partneri na úrovni mikroregiónu, regiónu či VUC. Realizácia naplánovaných projektov obce v období 2021 – 2027 si bude vyžadovať systematickosť na všetkých úrovniach a zložkách projektového riadenia. Úlohou inštitucionálneho zabezpečenia PHRSR bude zaistiť koordinovaný postup pri efektívnom, hospodárnom a účinnom spôsobe riadenia projektových zámerov:

- optimálne rozloženie zdrojov
- efektívne a oprávnené čerpanie finančných prostriedkov
- zabránenie duplicite vykonávaných činností, odstránenie nepokrytých činností a zabránenie prelínaniu zdrojov
- koordinovaný prístup v rozdelení úloh v území
- zabezpečenie priamych informačných tokov
- prijímanie okamžitých nápravných opatrení

Zároveň, obec si kladie za cieľ, zohľadňovať pripomienky a názory poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti, preto je dokument PHRSR obce živým dokumentom, ktorý do budúcnosti s možnými aktualizáciami. Obecné zastupiteľstvo, ktoré schvaľuje celý dokument PHRSR a raz ročne vyhodnocuje jeho plnenie, bude zároveň zodpovedné za schválenie nutného spolufinancovania projektov v procese ich prípravy. Rovnako bude obecné zastupiteľstvo schvaľovacím orgánom pre vypracované hodnotiace a monitorovacie správy, ktoré bude obec ako prijímateľ dotácie v stanovených termínoch predkladať poskytovateľovi dotácie.

č.	Názov partnera	Úloha partnera pri implementácii stratégie
1	Obecný úrad Gánovce	• výkonný orgán, administratívny orgán
2	Aktívni občania – obyvatelia	• konzultačný a poradný orgán pri

	obce	implementácii špecifických nástrojov PHRSR
3	Subjekty z cestovného ruchu v okrese/regióne	<ul style="list-style-type: none"> • zapojené pri príprave a realizácii nástrojov v oblasti cestovného ruchu
4	Externí poradcovia – poradensko - konzultačné agentúry	<ul style="list-style-type: none"> • zabezpečenie možností získať NFP k implementácii projektov
5	Susediace obce v rámci okresu/regiónu	<ul style="list-style-type: none"> • spolupráca pri projektoch presahujúcich územie obce
6	Orgány regionálnej samosprávy	<ul style="list-style-type: none"> • spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov
7	Orgány štátnej správy	<ul style="list-style-type: none"> • spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov
8	Subjekty tretieho sektora – mimovládne organizácie	<ul style="list-style-type: none"> • spolupráca, podľa potrieb konkrétneho projektu

Tabuľka: Prehľad partnerov pre implementáciu PHRSR

4. Implementačný plán

4.1. Nástroje na implementáciu stratégie

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec (hospodárska oblasť)

Strategický cieľ 1.1: Rozširovať a naplňovať vnútorný potenciál územia obce, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci obce

1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce

- **Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnej kanalizácie**

Nástroje:

Rekonštrukcia existujúcej kanalizácie

Vypracovanie projektovej dokumentácie pre dobudovanie kanalizácie

Vybudovanie splaškovej kanalizácie

- **Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia vodovodu**

Nástroje:

Rozšírenie vodovodu, zvýšenie kapacity vodojemu

Dobudovanie vodovodu

Rekonštrukcia vodovodu

- **Projekt: Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia**

Nástroje:

Rekonštrukcia verejného osvetlenia (výmena za LED technológiu)

Rozšírenie verejného osvetlenia

- **Projekt: Dobudovanie kamerového systému**

Nástroje:
Zakúpenie a inštalácia kamerového systému
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Modernizácia a rozšírenie obecného rozhlasu
Nástroje:
Modernizácia obecného rozhlasu
Rozšírenie obecného rozhlasu
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych cestných komunikácií
Nástroje:
Rekonštrukcia miestnych cestných komunikácií
Výstavba miestnych cestných komunikácií
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Rekonštrukcia a vybudovanie chodníkov
Nástroje:
Rekonštrukcia a vybudovanie chodníkov
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Modernizácia autobusových zastávok
Nástroje:
Modernizácia autobusových zastávok
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia
Nástroje:
Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia
1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci
Nástroje:
Príprava priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj podnikateľských aktivít
Podpora miestnych podnikateľských subjektov
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce
Nástroje:
Rozvoj spolupráce s inými subjektmi: obce, mestá, podnikatelia, investori
Zbieranie pozitívnych, inšpiratívnych skúseností a príkladov dobrej praxe z okolitých obcí (ako ja zo zahraničia) a ich následná aplikácia do života obce
Vypracovanie spoločných rozvojových dokumentov s okolitými obcami
Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých
Strategický cieľ 2.1: Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti obce
Strategický cieľ 2.2: Zvýšiť atraktivnosť obce a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci

<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby
Nástroje:
Zabezpečenie základnej infraštruktúry (cesty, chodníky, kanalizácia, vodovod, elektrické pripojenie, osvetlenie, plynofikácia)
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Podpora bytovej výstavby pre sociálne slabšie rodiny
Nástroje:
Vypracovanie projektovej dokumentácie, bytová výstavba
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v obci
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Rekonštrukcia strechy obecného úradu
Nástroje:
Rekonštrukcia strechy obecného úradu
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Rekonštrukcia kultúrneho domu
Nástroje:
Rekonštrukcia kultúrneho domu (komplexná rekonštrukcia exteriéru)
Rekonštrukcia interiéru kultúrneho domu
Modernizácia vybavenia kultúrneho domu
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Rekonštrukcia kuchyne materskej školy
Nástroje:
Rekonštrukcia kuchyne materskej školy
Modernizácia a nákup interiérového vybavenia kuchyne
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Vybudovanie domu smútku
Nástroje:
Výstavba budovy domu smútku
Nákup interiérového vybavenia domu smútku
Rozšírenie obecného cintorína
Zabezpečenie oplotenia a úprava terénu
2.3 Podpora integrácie MRK v obci
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Zriadenie miestnej občianskej poriadkovej služby
Nástroje:
Zriadenie miestnej občianskej poriadkovej služby
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Zriadenie terénnej sociálnej práce v obci
Nástroje:
Konzultácie k aktivačným prácam, pomoc pri spisovaní tlačív a žiadostí
Vybavenie potrebnej pracovnej dokumentácie, živnostenského listu
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Skvalitnenie bývania pre obyvateľov MRK
Nástroje:
Vytvorenie Systému bývania s prvkami prestupného bývania
Výstavba/rekonštrukcia bytového domu s nižším a vyšším štandardom bývania

2.4 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v obci
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt : Podpora kultúrnych a športových podujatí
Nástroje:
Podpora kultúrnych podujatí
Vybudovanie pódia pre účinkujúcich
Vybudovanie javiska pre divákov
Podpora športových podujatí
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Výstavba nových detských ihrísk
Nástroje:
Výstavba detských ihrísk v nových lokalitách
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Výstavba multifunkčného ihriska
Nástroje:
Výstavba multifunkčného ihriska
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Modernizácia futbalového ihriska
Nástroje:
Modernizácia futbalového ihriska (oplotenie, zavlažovanie trávniku a pod.)
Modernizácia tribúny, altánku
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Revitalizácia zelených plôch
Nástroje:
Revitalizácia a tvorba zelených verejných priestranstiev a oddychových zón v zastavanej časti obce
Osadenie prvkov drobnej architektúry
2.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Zveľadenie kultúrnych pamiatok v obci
Nástroje:
Ochrana a obnova kultúrnych pamiatok (kaštieľ, kostol)
Rekonštrukcia objektu kaštieľa a zveľadenie jeho okolia (výmena strechy, obnova pivničných priechodov a pod.)
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Zveľadenie Geoparku Neandertal
Nástroje:
Revitalizácia Geoparku
Digitalizácia Geoparku v podobe rozšírenej reality
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Výstavba náučných chodníkov
Nástroje:
Zabezpečenie značenia , oddychových zón a odpočívadiel
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Zvýšenie atraktivity v oblasti cestovného ruchu
Nástroje:
Podpora rekreácie v okolitej prírode
Podpora cestovného ruchu

Prioritná oblasť 3: Eko obec

Strategický cieľ 3.1.: Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov a návštevníkov obce

Strategický cieľ 3.2: Podporiť aktivity smerujúce k ochrane životného prostredia

3.1 Prevencia pred povodňami

- **Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia rigolov**

Nástroje:

Rekonštrukcia jestvujúcich rigolov

Dobudovanie rigolov

- **Projekt: Protipovodňové opatrenia**

Nástroje:

Výstavba odvodňovacích priekop a kanálov

Revitalizácia a ochrana vodných tokov

Rekonštrukcia aktuálnych protipovodňových opatrení

Odvádzanie dažďových vôd

- **Projekt: Opatrenia proti zosuvom pôdy**

Nástroje:

Stabilizácia svahov proti zosuvom pôdy

Vegetačné spevňovanie plôch

3.2 Zmierňovanie dopadov zmeny klímy

- **Projekt: Vodozádržné opatrenia**

Nástroje:

Vybudovanie dažďových záhrad

Vybudovanie vodozádržných plôch (parkoviská, vsakovacie plochy a pod)

Vybudovanie zelených striech a iné opatrenia súvisiace s zmierňovaním dopadov zmeny klímy

Výsadba prvkov zelenej infraštruktúry

3.3 Podpora zhodnocovania odpadov

- **Projekt: Výstavba zberného dvora**

Nástroje:

Výstavba zberného dvora

- **Projekt: Výstavba kompostoviska na biologický odpad**

Nástroje:

Zriadenie lokálneho kompostoviska

Zabezpečenie potrebnej techniky a vozidiel na zber a zhodnocovanie odpadu

3.4 Opatrenia proti čiernym skládkam a dodržiavania čistoty v obci

- **Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri obce zakúpením fotopascí**

Nástroje:

Zakúpenie a inštalovanie fotopascí

Monitorovanie oblasti

Kontrola dodržiavania čistoty a poriadku na verejných priestranstvách

3.5 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestatočnosti obce a jej obyvateľov
Nástroje:
Zníženie energetickej náročnosti verejných budov
Zavedenie obnoviteľných zdrojov energie
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie
Nástroje:
Prevádzkovanie zariadení na využitie vodnej, slnečnej a geotermálnej energie
3.6 Zníženie produkcie skleníkových plynov
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Zvyšovanie atraktivity a dostupnosti nízkoemisnej verejnej/osobnej dopravy a nemotorovej dopravy
Nástroje:
Vybudovanie nabíjacej stanice pre elektromobily
Vybudovanie nabíjacej stanice pre elektrobicykle

5. Merateľné ukazovatele nástrojov, harmonogram a finančný plán

Súčasťou programovej časti je definovanie hodnôt ukazovateľov projektu, ktoré boli samosprávou vytýčené pre každý pripravovaný projekt.

Základné členenie merateľných ukazovateľov je nasledovné:

- **Ukazovatele výstupu** označujú hmatateľné produkty, bezprostredne dosiahnuté realizáciou jednej alebo viacerých aktivít, často vyjadrené v merateľných fyzických alebo peňažných jednotkách. Odrážajú skutočnosť, že niečo bolo vytvorené, vyprodukované, zriadené, zrealizované.
- **Ukazovatele výsledku** sú hmatateľnými produktmi projektu a bývajú objektívne overiteľnými ukazovateľmi cieľa projektu. Východiskovou hodnotou je absolútna hodnota výsledku ku dňu začiatku realizácie aktivít projektu stanovená ako 0 a plánovanou hodnotou bude absolútna hodnota dosiahnutá realizáciou projektu ku dňu ukončenia realizácie aktivít projektu. Medzi výstupom a výsledkom je logická väzba.
- **Ukazovatele dopadu** vyjadrujú dlhodobý efekt projektu a budú merané v horizonte niekoľkých rokov po ukončení realizácie aktivít projektu. Východiskovou hodnotou je tak, ako aj pri ukazovateľoch výsledku, absolútna hodnota dopadu v roku ukončenia realizácie aktivít projektu a plánovanou hodnotou bude absolútna hodnota, dosiahnutá za obdobie 5 bežných rokov po ukončení realizácie aktivít projektu. Ukazovatele dopadu predstavujú dôsledok zrealizovaných aktivít projektu.

Pre projekty uvádzané v rámci predkladaného PHRSR obce Gánovce budú sledované ukazovatele:

- ukazovatele výsledku, ukazovatele dopadu, ukazovatele výstupu (uvádzané pre činnosti charakterizované

iba ako „Nástroje“ – tie, ktoré nespádajú pod projektový zámer)

5.1 MERATEĽNÉ UKAZOVATELE NÁSTROJOV					
Typ ukazovateľa	Názov ukazovateľa	Zodpovedná inštitúcia	MJ	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
				2021	2027
Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec					
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce					
Výsledok	Zrekonštruovaná kanalizácia	Obec	EO	0	3 000
Výsledok	Projektová dokumentácia pre dobudovanie kanalizácie	Obec	počet	0	1
Výsledok	Rekonštrukcia vodovodu	Obec	m	5 000	5 000
Výsledok	Dobudovanie vodovodu	Obec	m	0	2 000
Výsledok	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia	Obec	počet	1	1
Výsledok	Zmodernizovaný a rozšírený obecný rozhlas	Obec	počet	1	1
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry					
Výsledok	Rekonštrukcia miestnych cestných komunikácií	Obec	m	2 000	2 000
Výsledok	Výstavba miestnych cestných komunikácií	Obec	m	0	1 500
Výsledok	Novovybudované chodníky	Obec	m	0	2 000
Výsledok	Rekonštrukcia chodníkov	Obec	m	0	
Výsledok	Zmodernizované autobusové zastávky	Obec	počet	11	11
Výsledok	Zmodernizované prvky bezpečnostného dopravného značenia	Obec	súbor	0	2
1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR					
Dopad	Podpora podnikateľa (SHR, SZČO, MSP)	Obec	počet	0	6
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce					
Výsledok	Schválené projekty cezhraničnej spolupráce	Obec	počet	0	4
Dopad	Nová partnerská spolupráca s obcami	Obec	počet	0	2
Dopad	Spolupráca obce s podnikateľskými subjektami	Obec	počet	0	3

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých					
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci					
Dopad	Počet novovzniknutých domov v obci	Obec	počet	0	20
Dopad	Počet novovzniknutých bytových jednotiek v obci	Obec	počet	0	30
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, služieb a bezpečnosti v obci					
Výsledok	Zrekonštruovaná strecha obecného úradu	Obec	počet	1	1
Výsledok	Zrekonštruovaná budova kultúrneho domu	Obec	počet	1	1
Výsledok	Zrekonštruovaná kuchyňa materskej školy	Obec	počet	1	1
Výsledok	Vybudovaný dom smútku	Obec	počet	1	1
Výsledok	Rozšírený a oplotený cintorín, upravený terén	Obec	počet	0	1
2.3 Podpora integrácie MRK v obci					
Výsledok	Počet členov miestnej občianskej poriadkovej služby	Obec	počet	0	2
Dopad	Počet terénnych sociálnych pracovníkov	Obec	počet	0	2
Dopad	Počet asistentov terénnych sociálnych pracovníkov v obci	Obec	počet	0	1
Výsledok	Systém bývania s prvkami prestupného bývania	Obec	počet	0	1
2.4 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v obci					
Výsledok	Počet podporených/zrealizovaných kultúrnych podujatí	Obec	počet	0	20
Výsledok	Počet podporených/zrealizovaných športových podujatí	Obec	počet	0	20
Výsledok	Vybudované multifunkčné ihrisko	Obec	počet	0	1
Výsledok	Detské ihriská v nových lokalitách	Obec	počet	0	2
Výsledok	Zrekonštruované futbalové ihrisko	Obec	počet	1	1
Výsledok	Revitalizované verejné priestranstvá	Obec	počet	0	4
2.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu					
Výsledok	Obnova kultúrnych pamiatok	Obec	počet	0	4
Výsledok	Revitalizovaný Geopark Neandertal	Obec	počet	1	1
Výsledok	Digitalizácia Geoparku Neandertal	Obec	počet	0	1

Výsledok	Vytvorené značenia, oddychové zóny a odpočívadlá	Obec	počet	0	4
Dopad	Atraktívny cestovný ruch	Obec	počet	1	1
Prioritná oblasť 3: Eko obec					
3.1 Prevencia pred povodňami					
Výsledok	Zrekonštruované rigoly	Obec	m	0	1 000
Výsledok	Dobudované rigoly	Obec	m	0	1 200
Výsledok	Odvodňovacie priekopy a kanály	Obec	počet	0	7
Výsledok	Revitalizované a chránené toky	Obec	počet	0	1
Výsledok	Zrekonštruované protipovodňové riešenia v obci	Obec	počet	0	3
3.2 Zmierňovanie dopadov zmeny klímy					
Výsledok	Zrealizované vodozadržné opatrenia	Obec	počet	0	64
3.3 Podpora zhodnocovania odpadov					
Výsledok	Vybudovaný zberný dvor	Obec	počet	0	1
Výsledok	Vybudované obecné kompostovisko	Obec	počet	0	1
Výsledok	Techniky a vozidlá na zber a zhodnocovanie odpadu	Obec	počet	0	4
3.4 Opatrenia proti čiernym skládkam					
Výsledok	Zakúpené fotopasce	Obec	počet	0	3
Dopad	Zlikvidované čierne skládky	Obec	počet	0	1
3.5 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestatočnosti obce a jej obyvateľov					
Výsledok	Zrekonštruované objekty s cieľom zníženia energetickej náročnosti	Obec	počet	0	3
Výsledok	Zavedené obnoviteľné zdroje energie	Obec	počet	0	3
3.6 Znižovanie produkcie skleníkových plynov					
Výsledok	Nabíjacia stanica pre elektromobily	Obec	počet	0	2
Výsledok	Nabíjacia stanica pre elektrobicykle	Obec	počet	0	2

5.2 REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť sa venuje postupom inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia programu rozvoja obce, systému monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovených merateľných ukazovateľov, ako aj vecnému a časovému harmonogramu realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

Osnova realizačnej časti PHRSR obce Gánovce je nasledovná:

- Akčný plán obce
- Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR a administratívna podpora
- Komunikačná stratégia obce
- Návrh systému monitorovania a hodnotenia

5.2.1 Akčný plán obce

Akčný plán vyplýva zo stratégie, tvorí jej kľúčovú časť a bude realizovaný prostredníctvom konkrétnych, vopred zadaných projektov a aktivít. Jeho náplňou sú predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, pričom je v ňom uvádzaná konkrétna inštitúcia zodpovedná za ich naplnenie. Nevyhnutnou súčasťou akčného plánu sú vždy aj predpokladané zdroje financovania.

Akčný plán 2021 - 2027			
Opatrenie, aktivita	Termín	Zodpovedná inštitúcia	Financovanie (EUR)
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce			
Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnej kanalizácie	2021-2027	obec	1 000 000,00
Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia vodovodu	2021-2027	obec	750 000,00
Projekt: Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia	2021-2027	obec	40 000,00
Projekt: Dobudovanie kamerového systému	2021-2027	obec	30 000,00
Projekt: Modernizácia a rozšírenie obecného rozhlasu	2021-2027	obec	40 000,00
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry			
Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych cestných komunikácií	2021-2027	obec	800 000,00
Projekt: Rekonštrukcia a vybudovanie chodníkov	2021-2027	obec	450 000,00
Projekt: Modernizácia autobusových zastávok	2021-2027	obec	20 000,00
Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia	2021-2027	obec	10 000,00
1.3 Podpora podnikateľov - SZČO, MSP, SHR			
Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci	2021-2027	obec	300 000,00
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce			
Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce	2021-2027	obec	100 000,00
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci			

Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby	2021-2027	obec	600 000,00
Projekt: Podpora bytovej výstavby pre sociálne slabšie rodiny	2021-2027	obec	720 000,00
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v obci			
Projekt: Rekonštrukcia strechy obecného úradu	2021 - 2027	obec	200 000,00
Projekt: Rekonštrukcia kultúrneho domu	2021-2027	obec	350 000,00
Projekt: Rekonštrukcia kuchyne materskej školy	2021-2027	obec	450 000,00
Projekt: Vybudovanie domu smútku	2021-2027	obec	200 000,00
2.3 Podpora integrácie MRK v obci			
Projekt: Zriadenie miestnej občianskej poriadkovej služby	2021-2027	obec	250 000,00
Projekt: Zriadenie terénnej sociálnej práce v obci	2021-2027	obec	300 000,00
Projekt: Skvalitnenie bývania pre obyvateľov MRK	2021-2027	obec	500 000,00
2.4 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v obci			
Projekt: Podpora kultúrnych a športových podujatí	2021-2027	obec	60 000,00
Projekt: Výstavba nových detských ihrísk	2021-2027	obec	200 000,00
Projekt: Výstavba multifunkčného ihriska	2021-2027	obec	120 000,00
Projekt: Modernizácia futbalového ihriska	2021-2027	obec	60 000,00
Projekt: Revitalizácia zelených plôch	2021-2027	obec	300 000,00
2.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu			
Projekt: Zveľadenie kultúrnych pamiatok v obci	2021-2027	obec	60 000,00
Projekt: Zveľadenie Geoparku Neandertal	2021-2027	obec	150 000,00
Projekt: Výstavba náučných chodníkov	2021-2027	obec	400 000,00
Projekt: Zvýšenie atraktivity v oblasti cestovného ruchu	2021-2027	obec	200 000,00
3.1 Prevencia pred povodňami			
Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia rigolov	2021-2027	obec	450 000,00
Projekt: Protipovodňové opatrenia	2021-2027	obec	400 000,00
Projekt: Opatrenia proti zosuvom pôdy	2021-2027	obec	250 000,00
3.2 Zmierňovanie dopadov zmeny klímy			

Projekt: Vodozádržné opatrenia	2021-2027	obec	500 000,00
3.3 Podpora zhodnocovania odpadov			
Projekt: Výstavba zberného dvora	2021-2027	obec	450 000,00
Projekt: Výstavba kompostoviska na biologický odpad	2021-2027	obec	350 000,00
3.4 Opatrenia proti čiernym skládkam a dodržiavanie čistoty v obci			
Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri obce zakúpením fotopascí	2021-2027	obec	30 000,00
3.5 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov energie			
Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti obce a jej obyvateľov	2021-2027	obec	400 000,00
Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie	2021-2027	obec	200 000,00
3.6 Znížiť produkciu skleníkových plynov			
Projekt: Zvyšovanie atraktivity a dostupnosti nízkoemisnej verejnej/osobnej dopravy a nemotorovej dopravy	2021-2027	obec	100 000,00

5.2.2 Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR a administratívna podpora

Hlavnými spoluriešiteľmi (z pohľadu PHRSR - partnermi) sú najmä miestni aktéri – obyvatelia obce Gánovce. V procese prípravy PHRSR bol navrhnutý dotazník, cieľom ktorého bolo získanie názorov občanov obce na rôzne témy týkajúce sa života v obci. Takto sa obyvatelia obce mohli stať priamymi spolutvorcami PHRSR a tým aj budúceho rozvoja obce Gánovce. V procese záverečného spracovania PHRSR miestni obyvatelia spolu s poslancami a zamestnancami obecného úradu aktívne pristupovali k prerokovaniu finálneho návrhu PHRSR obce, s dôrazom na definovanie strategickej časti dokumentu.

Inštitucionálne zabezpečenie

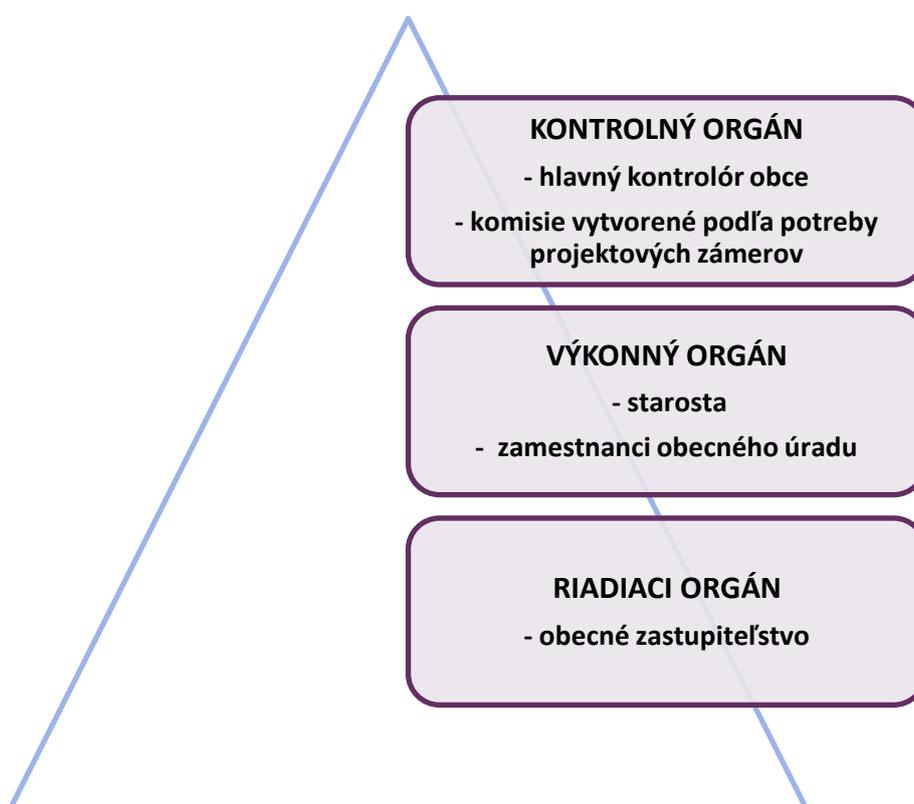
Strategická časť dokumentu ponúka prierezový prehľad o pripravovaných projektoch a aktivitách obce v období 2021 - 2027. Široký rámec navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať zodpovednú prípravu zo strany obce, nielen čo sa týka zostavenia odborných tímov, ktoré budú zabezpečovať vecnú náplň projektov, ale aj silnú administratívnu podporu tzv. realizačný tím, ktorý bude zložený zo zamestnancov obecného úradu a podpory z externého odborného prostredia.

Jedným z dôvodov, prečo sa bude organizačnej podpore projektov na začiatku implementačného obdobia 2021 - 2027 venovať zvýšená pozornosť, je náročnosť týchto projektov. Administratívne zaťaženie spojené s projektovou dokumentáciou, verejným obstarávaním a následným nákupom kladie enormné nároky na koordináciu, ktorá v istých momentoch môže zlyhávať a veľaokrát vyúsťuje do nemalých problémov, ktoré následne majú vplyv na celkový harmonogram realizácie projektu. S týmto problémom súvisí aj počet

riešiteľov, ktorí dosiahnuté výsledky v rámci svojich aktivít podávajú ďalej, rešpektujúc prepojenie na výsledky iných aktivít v projekte či ďalších riešiteľov. S ohľadom na predchádzajúce skúsenosti obce a poddimenzovanie ľudských kapacít na obecnom úrade bude potrebné spolupracovať s odbornými externými poradcami, pričom realizácia projektov bude vždy rozdelená do parciálnych cieľov. Parciálne ciele budú reprezentované mini projektmi s vlastnými postupmi a cieľmi. Touto vhodne zvolenou organizačnou podporou dokážeme sprehľadniť celý proces projektového riadenia a viesť realizačný a odborný tím efektívnou cestou bez plytvania času, financiami a ďalšími zdrojmi.

Riadiacim orgánom PHRSR na úrovni obce bude obecné zastupiteľstvo. Výkonným orgánom PHRSR na úrovni obce bude starosta, ktorého kompetencie a zodpovednosti z pohľadu projektového riadenia budú obsahovať hlavne zodpovednosť za systém riadenia PHRSR - systém čerpania dotácií, využívania úverových zdrojov a účinne, efektívne a hospodárne čerpanie štrukturálnych fondov. Výkonnou zložkou sú aj pracovníci obecného úradu.

Funkciu kontrolného orgánu obce zabezpečí hlavný kontrolór obce prípadne príslušné komisie vytvorené podľa potreby jednotlivých rozvojových zámerov. Do realizácie jednotlivých opatrení a aktivít budú podľa potreby a relevantnosti zapájané aj ďalšie subjekty – obyvatelia obce, podnikatelia, mimovládne organizácie ako aj partneri na úrovni mikroregiónu, regiónu či VÚC.

Realizácia naplánovaných projektov obce v období 2021 - 2027 si bude vyžadovať systematickosť na všetkých úrovniach a vo všetkých zložkách projektového riadenia.

Úlohou inštitucionálneho zabezpečenia PHRSR bude zaistiť koordinovaný postup pri efektívnom, hospodárnom a účinnom spôsobe riadenia projektových zámerov:

- optimálne rozloženie zdrojov
- efektívne a oprávnené čerpanie finančných prostriedkov
- zabránenie duplicite vykonávaných činností, odstránenie nepokrytých činností a zabránenie prelínaniu zdrojov
- koordinovaný prístup v rozdelení úloh v území
- zabezpečenie priamych informačných tokov
- prijímanie okamžitých nápravných opatrení

Zároveň si obec kladie za cieľ zohľadňovať pripomienky a názory poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti. Dokument PHRSR obce je preto živým dokumentom, ktorý do budúcnosti s možnými aktualizáciami. Obecné zastupiteľstvo, ktoré schvaľuje celý dokument PHRSR raz ročne vyhodnocuje jeho plnenie. Zároveň zodpovedá za schválenie nutného spolufinancovania projektov v procese ich prípravy. Obecné zastupiteľstvo bude zároveň schvaľovacím orgánom pre vypracované hodnotiace a monitorovacie správy, ktoré obec, ako prijímateľ dotácie, bude v stanovených termínoch predkladať poskytovateľovi dotácie.

Komunikačná stratégia obce

Tak ako v každej oblasti života obce, aj pri rozvoji komunikácie je potrebné zohľadňovať reálne potreby občanov a možnosti samosprávy. Komunikačná stratégia obce Gánovce vychádza zo skutočnosti, že kvalita poskytovaných informácií bude mať vplyv na spokojnosť jej občanov, ako aj zo skutočnosti, že úlohou samosprávy je zabezpečiť vzájomnú komunikáciu s občanmi. To znamená, že okrem poskytovania aktuálnych informácií a zabezpečenia ich dostupnosti pre občanov, je potrebné zaistiť aj spätnú väzbu verejnosti. Z pohľadu miesta, kde komunikácia v samospráve prebieha, hovoríme o dvoch formách komunikácie:

- interná komunikácia – vo vnútri samosprávy,
- externá komunikácia – na území obce a mimo nej.

Hlavnými cieľovými skupinami v komunikácii obce sú:

- interná komunikácia – zamestnanci OcÚ a poslanci OcÚ,
- externá komunikácia – občania obce, spolupracujúci podnikatelia, návštevníci, zamestnanci okolitých obecných úradov.

Samospráva využíva viaceré komunikačné prostriedky:

- prioritne je pre komunikáciu s občanmi určená webová stránka obce, ktorá zabezpečuje okamžitú dostupnosť informácií,
- vzhľadom na počet obyvateľov obce je možné využívať aj priamu - osobnú komunikáciu,
- ďalším prostriedkom poskytovania informácií je úradná tabuľa umiestnená pred obecným úradom či obecný rozhlas,
- poslednou formou komunikácie je priama účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva.

Zo skúseností obce možno konštatovať, že mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľov obce dávajú prednosť komunikácii prostredníctvom web stránky, pričom staršie vekové kategórie preferujú priamu komunikáciu či prijímanie informácií prostredníctvom obecného rozhlasu.

Publicita projektov obce

Podľa pokynov poskytovateľov dotácií, či nimi vydávaných Manuálov pre Informovanie a publicitu, je obec zodpovedná za zabezpečenie informovania odbornej a širokej verejnosti o nenávratnej finančnej pomoci poskytnutej z fondov EÚ. Publicita si podľa typu investície (projektu) bude vyžadovať rôzne spôsoby realizácie. Obec má povinnosť zabezpečiť, aby informácie o poskytnutej podpore boli odovzdávané všetkým zapojeným stranám. Dôraz sa kladie na čo najširšiu publicitu, ktorej zrealizovanie potom musí obec adekvátne zdokladovať. Pri realizácii jednotlivých projektov bude obec na komunikáciu – v závislosti od typu projektu a veľkosti investície - využívať tieto formy publicity:

- Veľkoplošná reklamná tabuľa (počas realizácie projektu)
- Trvalo vysvetľujúca informačná tabuľa (spravidla po ukončení projektu)
- Informačné plagáty, bulletiny
- Prostredníctvom obecného rozhlasu
- Propagačné a informačné predmety
- Informačné materiály a dokumenty - pri organizácii konferencií, kurzov, workshopov bude informácia o podpore projektov uvádzaná na všetkých pozvánkach, prezenčných listinách a pod.

Prostredníctvom uvádzanej komunikačnej stratégie bude počas obdobia realizácie PHRSR 2021 - 2027 prebiehať komunikácia s obyvateľmi s cieľom naplniť zadané očakávania obyvateľov o rozvoji obce.

5.2.3 Návrh systému monitorovania a hodnotenia

Monitorovanie je pre účely predloženého PHRSR chápaný ako systematický proces zberu, triedenia, vyhodnocovania a uchovávanía relevantných informácií celého projektového tímu (realizačného aj odborného) o vecnom a finančnom plnení aktivít PHRSR. Cieľom monitorovania nebude len porovnanie dosiahnutého stavu s plánovaným stavom, ale aj celkový priebeh naplňovania stanoveného časového harmonogramu a zadaných výstupov.

Plnenie systému monitorovania a hodnotenia v praxi

Obec bude raz ročne zbierať, vyhodnocovať a spracovávať návrhy, doplnenia a pripomienky poslancov, zamestnancov obecného úradu, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Po spracovaní získaných informácií do jednotnej podoby bude obecnému zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHRSR za predchádzajúci rok a návrh na zapracovanie aktualizácií prípadne doplnení. Výstupom monitorovania PHRSR na úrovni obce bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou budú monitorovacie správy schválené riadiacimi orgánmi jednotlivých OP pre daný rok. Aj napriek popísanej postupnosti krokov systému monitorovania a hodnotenia niekedy sa všetky procesy a aktivity nezrealizujú so 100% úspešnosťou tak, ako bolo pôvodne naplánované. Vzniknuté zmeny bude preto nutné, čo najrýchlejšie účinne popísať, presadiť a adresne uložiť konkrétnemu pracovníkovi s určením termínu realizácie. Aby sa tieto zmeny mohli realizovať, obec zaistí, aby systém, ktorý využíva pre riadenie a

implementáciu projektov bol otvorený takýmto úpravám a umožňoval zapracovanie zmien okamžite, bez zbytočných odkladov a neefektívneho plytvania času a nákladov.

Zodpovednosti za jednotlivé typy projektov resp. predkladanie monitorovacích správ nie je možné adresne zadať v tejto chvíli konkrétnemu pracovníkovi. Budú určené v čase prípravy najneskôr však v čase schválenia konkrétneho projektu. Pre tento účel s cieľom eliminovať možné pochybenia bude pre zodpovedných pracovníkov vytvorená pracovná náplň s presným vymedzením ich zodpovedností a kompetencií, ktoré vyplynú zo zmluvy s poskytovateľom dotácie a ním určených postupov a podmienok pre hodnotenie a monitorovanie projektov.

Vyššie uvedenými bodmi nie je dotknutá povinnosť štatutárneho zástupcu obce alebo obecných orgánov ich hlavnej zodpovednosti za všetky správne, aktuálne a úplné skutočnosti uvádzané v monitorovacích správach.

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2021 - 2027

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/periodicita
Strategické hodnotenie	Najskôr v roku 2024	Podľa rozhodnutia obce ako koordinátora PHRSR prípadne identifikácii spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	V súlade s plánom pre predkladanie Monitorovacích správ, minimálne 4x ročne (kvartálne)	Kontrola – porovnanie dosiahnutého stavu s plánovaným stavom (čas a zdroje – finančné, materiálové, ľudské)
Tematické hodnotenie časti PHRSR	V roku 2022	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	Podľa potreby	Pri závažnom odklone od stanovených cieľov, pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	V roku 2027	Na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

5.3 FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie PHRSR.

Osnova kapitoly je nasledovná:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHRSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce,
- hodnotiaca tabuľka pre výber projektov.

5.3.1 Indikatívny finančný plán

Všetky sumy uvádzané v tomto dokumente pre plánované projekty sú uvádzané hrubým odhadom. Dôvodom je nielen dlhší časový horizont, na ktorý sú tieto prostriedky plánované, ale fakt, že bez spracovania projektovej dokumentácie je nemožné vyčíslieť presnú sumu pre konkrétny projekt.

Pre projekt, kde je to možné, obec zabezpečí financovanie v rámci bežnej prevádzky samosprávy, pri náročnejších projektoch sa ráta s hlavným finančným krytím z mimorozpočtových prostriedkov obce, pričom obec ráta s nutným spolufinancovaním, pri projektoch, kde je to relevantné.

Zoznam zdrojov, aj tých potenciálnych, ktorými je možné zabezpečiť finančné krytie projektov obce sú hlavne:

- vlastné zdroje,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- financovanie z národných projektov,
- rozpočet samosprávneho kraja,
- EŠIF (európske štrukturálne a investičné fondy),
- sponzorské dary (podnikatelia či súkromné osoby),
- bankový úver.

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného PHRSR obce je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Indikatívny rozpočet – sumarizácia

	rok							Spolu (EUR)
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
Moderná a inovatívna obec	1 062 000	708 000	531 000	531 000	354 000	354 000	0	3 540 000
Obec atraktívna pre všetkých	1 536 000	1 024 000	768 000	768 000	512 000	512 000	0	5 120 000
Eko obec	939 000	626 000	469 500	469 500	313 000	313 000	0	3 130 000
SPOLU (EUR)	3 537 000	2 358 000	1 768 500	1 768 500	1 179 000	1 179 000	0	11 790 000

5.3.2 Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Predložená Intervenčná matica predstavuje hrubý odhad objemu finančných zdrojov potrebných na realizáciu stanovených projektových zámerov. Definitívna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie pre konkrétny projektový zámer pri zohľadnení výsledku verejného obstarávania.

Model viaczdrojového financovania - intervenčná matica

Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje				
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce	1 860 000	1 488 000	186 000	93 000	93 000	1 860 000
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry	1 280 000	1 024 000	128 000	64 000	64 000	1 280 000
1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR	300 000	240 000	30 000	15 000	15 000	300 000
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce	100 000	80 000	10 000	5 000	5 000	100 000
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci	1 320 000	1 056 000	132 000	66 000	66 000	1 320 000
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry a služieb a bezpečnosti v obci	1 200 000	960 000	120 000	60 000	60 000	1 200 000
2.3 Podpora integrácie MRK v obci	1 050 000	840 000	105 000	52 500	52 500	1 050 000
2.4 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v obci	740 000	592 000	74 000	37 000	37 000	740 000
2.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	810 000	648 000	81 000	40 500	40 500	810 000
3.1 Prevencia pred povodňami	1 320 000	1 056 000	132 000	66 000	66 000	1 320 000
3.2 Zmierňovanie dopadov zmeny klímy	1 100 000	880 000	110 000	55 000	55 000	1 100 000
3.3 Podpora zhodnocovania odpadov	500 000	400 000	50 000	25 000	25 000	500 000
3.4 Opatrenia proti	800 000	640 000	80 000	40 000	40 000	800 000

čiernym skládkam						
3.5 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti obce a jej obyvateľov	30 000	24 000	3 000	1 500	1 500	30 000
3.6 Znižovanie produkcie skleníkových plynov	600 000	480 000	60 000	30 000	30 000	600 000

Finančný rámec na realizáciu PHRSR

Finančný rámec na realizáciu PHRSR ako detailný prehľad finančných nárokov jednotlivých projektových zámerov, je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty a aktivity PHRSR na celé jeho obdobie.

Hodnotiacia tabuľka pre výber projektov

Pre transparentný a nespochybniteľný výber projektov a stanovenie priorít pri ich financovaní, bola vypracovaná tabuľka pre výber projektov, ktorá je súčasťou finančnej časti. Hodnotiacim kritériom s najvyššou váhou je nielen výsledok projektu, ale aj jeho dopad – prínos pre rozvoj obce z pohľadu trvalo udržateľného rozvoja.

Hodnotiacia tabuľka pre výber projektov

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovne dôležitosti)	Projekt
1	Najvyššia priorita	<ul style="list-style-type: none"> - projekty zamerané na okamžité riešenie náhlych havarijných situácií, prírodných katastrof alebo mimoriadnych situácií - projekty - ty, ktorých plnenie je pre obec povinné (usmernenie na úrovni SR alebo EÚ, projekty plynúce zo zmeny legislatívy) 	

<p>2</p>	<p>Vysoká Priorita</p>	<ul style="list-style-type: none"> - projekty na predchádzanie dôsledkov prírodných katastrof alebo mimoriadnych situácií - projekty smerujúce k rozvoju obce, ktorých financovanie je možné realizovať zo zdrojov obce - projekty smerujúce k rozvoju obce, ktorých financovanie je možné získať zo zdrojov EÚ - projekty, ktorých realizáciu považujú - obyvatelia obce za nevyhnutnú (silná podpora miestnych obyvateľov) - Projekty ktorých plnenie je možné zaradiť pod Všeobecne záväzné nariadenia obce 	<p>Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnej kanalizácie</p> <p>Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia vodovodu</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych cestných komunikácií</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia a vybudovanie chodníkov</p> <p>Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci</p> <p>Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce</p> <p>Projekt: Protipovodňové opatrenia</p> <p>Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia rigolov</p>
<p>3</p>	<p>Stredná priorita</p>	<ul style="list-style-type: none"> - projekty, ktoré robia obec príťažlivejšou, zaujímavejšou v očiach obyvateľov, návštevníkov - projekty, ktoré sú pre obec, vhodné a podporujú rozvoj obce - projekty, na ktoré je možné získať financovanie z mimorozpočtových zdrojov a sú v súlade so rozvojovým smerovaním obce 	<p>Projekt: Dobudovanie kamerového systému</p> <p>Projekt: Modernizácia a rozšírenie obecného rozhlasu</p> <p>Projekt: Modernizácia autobusových zastávok</p> <p>Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia</p> <p>Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby</p> <p>Projekt: Podpora bytovej výstavby pre sociálne slabšie rodiny</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia strechy obecného úradu</p>

			<p>Projekt: Rekonštrukcia kultúrneho domu</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia kuchyne materskej školy</p> <p>Projekt: Vybudovanie domu smútku</p> <p>Projekt: Zriadenie miestnej občianskej poriadkovej služby</p> <p>Projekt: Zriadenie terénnej sociálnej práce</p> <p>Projekt: Skvalitnenie bývania pre obyvateľov MRK</p> <p>Projekt: Podpora kultúrnych a športových podujatí</p> <p>Projekt: Výstavba nových detských ihrísk</p> <p>Projekt: Výstavba multifunkčného ihriska</p> <p>Projekt: Modernizácia futbalového ihriska</p> <p>Projekt: Revitalizácia zelených plôch</p> <p>Projekt: Zveľadenie kultúrnych pamiatok v obci</p> <p>Projekt: Zveľadenie Geoparku Neandertal</p> <p>Projekt: Opatrenia proti zosuvom pôdy</p> <p>Projekt: Vodozádržné opatrenia</p> <p>Projekt: Výstavba zberného dvora</p> <p>Projekt: Výstavba kompostoviska na biologický odpad</p> <p>Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v</p>
--	--	--	--

			katastri obce zakúpením fotopascí Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestatočnosti obce a jej obyvateľov Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie
4	Nízka priorita	<ul style="list-style-type: none"> - projekty, ktorých prínos pre rozvoj obce je minimálny - projekty bez silnej podpory obyvateľov obce - projekty na základe nepresne zadefinovaných projektových úvah bez jasného cieľa 	Projekt: Výstavba náučných chodníkov Projekt: Zvýšenie atraktivity v oblasti cestovného ruchu Projekt: Zvyšovanie atraktivity a dostupnosti nízkoemisnej verejnej/osobnej dopravy a nemotorovej dopravy

Na základe vyššie uvádzanej tabuľky pre výber projektov, ktorá stanovuje kritéria pre výber projektov obce Gánovce, sa v nasledujúcom programovom období plánuje zrealizovať celkovo 39 projektov, pričom 9 projektov má vysokú prioritu, 27 projektov bude realizovaných ako projekty so strednou prioritou a 3 projekty s nízkou prioritou.

Tabuľka je však iba rámcovým prehľadom pripravovaných projektov a je otvorená ďalším úpravám a doplneniam. Približuje projektové zámery obce, avšak finálna verzia predkladaných projektov bude vždy závislá na finančných možnostiach obce, podmienok konkrétnych výziev a pokynov poskytovateľov.

6. Riziká implementácie a ich prevencia

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené možné riziká súvisiace s prípravou, schvaľovaním a riešením nástrojov (projektov) a odhadnutý ich dopad na projekt a jeho kvalitu ako aj uvedené spôsoby a postupy eliminácie rizík.

Popis rizika	Väzba rizika na cieľ resp.	Zhodnotenie významnosti	Opatrenie na zníženie rizika	Spôsob monitorovania	Zodpoved. za monitorovanie
--------------	----------------------------	-------------------------	------------------------------	----------------------	----------------------------

	nástroj implementácie PHRSR	rizika		rizika	a realizáciu opatrenia
Schválenie a podpísanie projektu v neskoršom ako avizovanom termíne	Skrátenie doby realizácie projektu	Stredný	Naplánovanie dostatočnej časovej rezervy. Od podania projektu po schválenie projektu, podpísanie zmluvy a začiatok riešenia sa uvažuje s periódou 6 mesiacov.	Dôsledné plánovanie vychádzajúce zo skúseností a poznania vlastných zdrojov	obecný úrad, starosta obce
Nedostatky vo finančných tokoch všetkých zainteresovaných	Ohrozenie realizácie projektu zo strany dodávateľov	Stredný	Dohoda s dodávateľom prác, tovarov a služieb na 90 dňovej splatnosti faktúr.	Finančné plánovanie, komunikácia k finančnému plneniu všetkých zainteresovaných	obecný úrad, starosta obce
Stabilita personálneho zabezpečenia projektu zo strany všetkých zainteresovaných	Ohrozenie plánovaných výsledkov aktivity	Nízky	Do projektu je navrhnutý vysoko profesionálny tím pracovníkov. Navrhovaný počet osôb v projekte vychádza z doterajších skúsenosti obce s realizáciou obdobných nástrojov/	Dôsledné plánovanie vychádzajúce zo skúseností a poznania vlastných zdrojov	obecný úrad, starosta obce

			projektov.		
Nezvládnutie projektu po riadiacej stránke - neukončenie projektu v stanovenom termíne	Nepreplatenie výdavkov zo strany kontraktáčného orgánu, ohrozenie dokončenia projektu	Nízky	Navrhnutá dostatočná časová rezerva.	Dôsledné plánovanie, priebežná kontrola a vyhodnocovanie dosiahnutých míľnikov a špecifických cieľov	obecný úrad, starosta obce
Nedodržanie zmluvných podmienok zo strany dodávateľov služieb a tovarov	Ohrozenie realizácie projektu, ohrozenie plánovaných výsledkov projektu	Stredný	Výber najvhodnejšieho o dodávateľa cestou transparentného verejného obstarávanie je zárukou výberu spoľahlivého partnera /dodávateľa/.	Kontrola procesu poverenou osobou	obecný úrad, starosta obce
Neúspešné VO alebo potreba opakovať verejné obstarávanie	Časový posun, ohrozenie termínu ukončenia projektu	Nízky	Verejné obstarávanie bude zabezpečené osobou spôsobilou vo verejnom obstarávaní. (externé zdroje).	využitie externých odborníkov v procese prípravy projektu	obecný úrad, starosta obce, externý partner
Riziká politické a legislatívne	Možné ohrozenie realizácie projektu	Nízky	Dôsledná znalosť legislatívnych noriem. Prioritný záujem obce a partnerov na realizácii projektu.	znalosť legislatívy, využitie externých odborníkov v procese prípravy projektu	obecný úrad, starosta obce, externý partner

Nezvládnutie projektu po technickej stránke	Ohrozenie dosiahnutia plánovaných výsledkov projektu	Nízky	obec disponuje potrebným technickým vybavením, ktoré bude po dobudovaní umožňovať generovanie plánovaných výstupov.	dôsledné plánovanie a priebežný monitoring	obecný úrad, starosta obce
Nedostatok disponibilných kapacít	Ohrozenie postupu prác na projekte, ohrozenie harmonogramu a plánovaných výsledkov projektu	Stredný	obec vyčlení dostatok disponibilných kapacít s možnou alternáciou pracovníkov pri odbornom dozeraní a kontrole implementácie	dôsledné plánovanie a priebežný monitoring	obecný úrad, starosta obce
Riziko nezájmu občanov o projektové dianie	Efektívna správa obce s využitím nástrojov pri plánovaní a implementovaní stratégií rozvoja	Stredné	Transparentný prístup vedenia obce k obyvateľom postavený na aktívnom postoji obce, smart nástroje	Monitoring zapájania sa obyvateľov do účasti na verejnom živote, priebežné vyhodnocovanie a zlepšovanie procesu	obecný úrad, starosta obce, obecné zastupiteľstvo
Riziko úbytku obyvateľov	Obec atraktívna pre život	Nízke	Osveta, v spojení s realizáciou nástrojov príslušného strategického cieľa	Monitoring stavu kvality života v obci, dotazníky a smart nástroje pre komunikáciu s obyvateľmi	obecný úrad, starosta obce

Pre nastavenie riadenia rizík je vhodné v prípade závažnosti a početnosti rizík vytvoriť plán riadenia rizík, ako uvádza tabuľka vyššie. Základnými bodmi tohto postupu sú:

- identifikovanie možných rizík tvorby PHRSR resp. jeho aktualizácie,
- zhodnotenie ich významnosti,
- návrh opatrení na zníženie rizík a zodpovednosti za ich realizáciu,
- návrh postupov monitorovania a priebežného hodnotenia rizík.

Platí však, že základom pre zníženie rizík je už ich zohľadnenie pri ich identifikácii.

7. Riadenie implementácie

Názov štruktúry kontroly implementácie PHRSR	Úlohy a kompetencie v rámci implementácie PHRSR		
Obecné Zastupiteľstvo	Úlohy a kompetencie : <ul style="list-style-type: none"> • bude schvaľovať PHRSR, • vyjadruje sa k procesu monitoringu, • priebežne prehodnocuje a v prípade potreby aktualizuje PHRSR 		
Hlavný kontrolór obce	Úlohy a kompetencie : <ul style="list-style-type: none"> • zabezpečuje kontrolu plnenia zadaných cieľov, • zabezpečuje finančnú kontrolu (finančné krytie, súlad projektových rozpočtov s aktuálnym PHRSR obce) 		
Názov štruktúry riadenia implementácie PHRSR	Členovia a ich funkcie	Popis kompetencií štruktúry implementácie pri implementácii PHRSR	Popis princípov práce štruktúry implementácie, organizácie práce a rozhodovacích procesov
Riadiaci výbor	9 členov – poslanci Obecného zastupiteľstva	Rozhoduje o začatí prípravných prác, presadzuje, zadáva úlohy, lobuje smerom k nadriadeným orgánom a zabezpečuje všeobecnú podporu realizácie plánu	Zasadá minimálne kvartálne alebo ak nutné, (členovia výboru budú menovaní po schválení PHRSR). Riadiaci výbor svoju činnosť môžu spustiť po menovaní. <u>Dôležité:</u> Zloženie výboru musí byť / bude vystavané tak, aby každý člen v rámci obce zohrával významnú úlohu v aktívnom živote obce (tým sa

			zabezpečí jeho schopnosť zasiahnuť pri realizácii a predchádzať tak vzniku problémov a možných odchýlok od plánu.)
Gestor	starosta obce	<u>V príprave:</u> Rozhoduje o začatí prípravných prác na základe predchádzajúceho súhlasu zastupiteľstva obce, <u>V procese:</u> Kordinuje všetky zložky zodpovedné za implementáciu PHRSR	Gestor PHRSR je najvyšší reprezentant realizácie PHRSR do vnútra obce aj smerom navonok, teda vo vzťahu k nadriadeným orgánom - Vede riadiaci výbor, zvoláva a vedie jeho zasadnutie.
Názov výkonnej štruktúry v procese implementácie PHRSR	Členovia a ich funkcie	Popis kompetencií štruktúry implementácie pri implementácii PHRSR	Popis princípov práce štruktúry implementácie, organizácie práce a rozhodovacích procesov
Koordinátor tvorby stratégie (Koordinátor prípravných prác)	Pozícia obsadená externým dodávateľom	Koordinuje činnosti smerujúce k tvorbe dokumentu, spracováva dokument na základe dát z participatívneho procesu tvorby, metodicky usmerňuje proces kreovania PHRSR	Je poradným orgánom v procese tvorby. Usmerňuje a koordinuje činnosti tak, aby proces aj výsledok boli v súlade s metodikou a platnou legislatívou.
Poverenie koordinátora prípravných prác obce Gánovce bude jasne a jednoznačne formálne komunikované, aby bola zaistená transparentnosť a nevznikli pochybnosti o jeho osobe a jeho právomociach. Poverenie koordinátora prípravných prác od gestora bude mať písomnú formu a bude dostupné ďalším stranám, ktoré budú zapojené do prípravy tvorby stratégie vrátane verejnosti			
Prípravný tím + logistický tím	Zamestnanci obecného úradu	V príprave: Pripravuje podklady na rozhodnutie o aktualizácii, resp. o	Pripravuje podklady a zabezpečuje práce spojené s implementáciou a hodnotením PHRSR.

		<p>spracovaní nového PHRSR</p> <p>V procese:</p> <p>Podieľajú sa na plnení realizácie jednotlivých úloh nástrojov, zabezpečuje činnosti spojené s monitoringom PHRSR.</p> <p>Zároveň administratívnu podporu a zabezpečuje technicko – obslužné činnosti.</p>	
--	--	---	--

8. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR

8.1. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR pre nadradené a nižšie úrovne strategického riadenia

Odporúčania pre nižšie úrovne strategického riadenia

Nakoľko predkladaný dokument (PHRSR obce) je sám programom na najnižšom stupni verejnej správy nie je možné z neho odvádzať odporúčania pre nižšie stupne riadenia.

Odporúčania pre nadradené úrovne strategického riadenia

Pri tvorbe PHRSR obce Gánovce boli zohľadňované strategické dokumenty nadradenej úrovne. Pri aktualizácii strategických dokumentov vyšších úrovni na obdobie niekoľko rokov je potrebné prihliadať na konkrétne plány jednotlivých obcí, pretože práve tie dokážu – na základe poznania skutočných potrieb svojich obyvateľov – detailne reflektovať aktuálne problémy, ktoré je potrebné aj aktuálne riešiť. Zovšeobecňovanie konkrétnych problémov napr. malých obcí na úroveň regiónu totiž neodzrkadľuje vždy skutkový stav v konkrétnej obci.

8.2. Odporúčania a požiadavky pre partnerské a spolupracujúce subjekty

V procese implementácie PHRSR sa môžu objaviť problémy, ktoré následne ovplyvnia dosiahnutie vízie a naplnenie zadaných cieľov a celkovú efektívnosť implementácie. Možnosť výskytu týchto problémov

predstavuje riziko pre naplnenie stratégie, preto je potrebné pomenovať potenciálne problémy ešte pred tým ako sa vyskytnú, a pripraviť postupy na zníženie ich výskytu resp. na minimalizáciu ich dopadov.

Jedným z kľúčových prostriedkov na elimináciu rizika je definovanie a poznanie právomocí subjektov zapojených do procesu realizácie, spolu s odporúčaniami a požiadavkami na partnerské a spolupracujúce subjekty.

Tím pre koordináciu tvorby navrhne postup na zníženie rizík už pri formulovaní PHRSR a to voľbou stratégie, vhodných nástrojov a následne pri jej implementácii. Základom pre zníženie rizík je už ich zohľadnenie pri ich identifikácii.

V tomto kroku sa nastavia mechanizmy rozhodovacích a schvaľovacích procesov a to najmä kompetencie a pravidlá:

- monitoringu a hodnotenia plnenia úloh a výstupov implementácie PHRSR,
- operatívneho riadenia implementácie (koordinácie prác, komunikácia, riadenie využitia zdrojov a operatívne rozhodnutia),
- adaptácie a zmien stratégie na základe výstupov procesu monitorovania,
- manažmentu rizík.

Tabuľka nižšie uvádza prehľad odporúčaní a požiadaviek na partnerské a spolupracujúce subjekty.

č.	Názov partnera	Prehľad odporúčaní a požiadaviek
1	Obecný úrad obce Gánovce	- vytvára zázemie (technické a administratívne) pre koordináciu, implementáciu a monitoring PHRSR
2	Aktívni občania – obyvatelia obce	- aktívny prístup a angažovanosť pri realizácii jednotlivých nástrojov
3	Subjekty z cestovného ruchu v okrese/regióne	- poradenstvo a spolupráca pri implementácii nástrojov, podľa podielu zapojenia do konkrétneho nástroja
4	Externí poradcovia – poradensko - konzultačné agentúry	- odborné poradenstvo a spolupráca vedúca k získaniu nenávratných finančných príspevkov
5	Susediace obce v rámci okresu/ regiónu	- spolupráca pri projektoch presahujúcich územie obce
6	Orgány regionálnej samosprávy	- profesionálny a ústretový prístup pri

		<p>schvaľovacích a povoľovacích konaniach</p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácií nástrojov
7	Orgány štátnej správy	<ul style="list-style-type: none"> - profesionálny a ústretový prístup pri schvaľovacích a povoľovacích konaniach - spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácií nástrojov

8.3. Záverečná správa

Na základe analýzy vykonanej pre účely tohto dokumentu je zrejmé, že hlavným problémom obce Gánovce je neustály nárast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku, nízky počet podnikateľských príležitostí či formy samozamestnania v obci, z čoho plynie vysoká miera dochádzky do zamestnania mimo obec.

Ďalšími problémami sa javia mobilita mladých ľudí, štrukturálna zaostalosť územia a celkový vidiecky charakter územia (čo nie je nutné vnímať vždy len ako negatívum). Uvedené problémy obmedzujú samotné možnosti obce ovplyvniť svoju východiskovú situáciu. Výrazným progresom pre obec je však dobudovanie chýbajúcej technickej a sociálnej infraštruktúry.

V rámci predkladaného dokumentu sa bude obec snažiť o zlepšenie a skvalitnenie stavu občianskej a technickej vybavenosti, čo v dlhodobom horizonte môže pomôcť k vytvoreniu predpokladov pre nárast počtu obyvateľov.

Vypracované súbory nástrojov vo forme tu uvádzaných návrhov projektov, môžu prispieť k novým podnikateľským a investičným príležitostiam obce spojenými s tvorbou nových pracovných miest v obci.

Podstatné je, aby bolo zachované smerovanie obce navrhnuté v tomto dokumente, ktoré vzniklo na základe východiskovej situácie (nadväzujúc na výstupy PHRSR 2015 – 2020), na základe definovaných potrieb obyvateľov so zapojením širokej verejnosti a na základe konsenzu všetkých zúčastnených partnerov.

PHRSR nie je fixným dokumentom pre nadchádzajúce obdobie, je možné ho v čase odôvodnene upravovať a aktualizovať. Ak sa do budúcnosti objaví nová spoločenská potreba, ktorá sa pretaví do nového nástroja PHRSR, teda projektu, bude musieť prejsť štandardizovanou procedúrou prípravy a pripomienkovania, aby sa následne zaradil do aktualizovaného programu.

A aj keď najväčšia váha zodpovednosti pri plánovaní rozvoja obce sa kladie na čelných predstaviteľov obce, je na všetkých aktéroch podieľajúcich sa na plánovaní, aby naplnením svojho „balíka úloh“ prispeli k napĺňaniu vytýčených cieľov v snahe zlepšiť kvalitu života obyvateľov obce Gánovce.

9. Využitie literárne zdroje

1. Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja.
2. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja.
3. Agenda 2030.
4. Návrh partnerskej dohody 2021 – 2027.

10. Prílohy

Príloha č. 1 - Vstupné analýzy pre analytickú časť

Identifikačné údaje o obci

Názov obce	Obec Gánovce
Kraj	Prešovský kraj
Okres	Poprad
Adresa	Gánovská 184 058 01 Gánovce
IČO	00326143
DIČ	2020674865
Rozloha	783 ha
Prvá písomná zmienka	V roku 1317
Webová stránka obce	www.ganovce.sk

História obce

Súčasný Gánovce vznikli z osady „Villa Ganau“, písomne doloženej v roku 1317, no staršie osídlenie dokladá ranogotický kostol z polovice 13. storočia. Jedným z majiteľov územia bol Bazilius, syn Gaana, podľa ktorého bola obec pomenovaná. Súčasťou obce je i časť Filice, pomenovaná podľa kolonistu Filu, ktorému uhorský kráľ Belo IV. daroval tunajšie pozemky už v roku 1236. Názov obce sa postupne menil a tak sa v písomných dokumentoch spomína v roku 1473 ako Ganfal, v roku 1521 ako Ganovecz a v roku 1808 sa objavuje dnešná podoba. Osady sa spojili v roku 1924. Obe obce patrili medzi kopijnické - zemianske obce, ktoré tvorili Stolicu X. spišských kopijníkov. V stredoveku kopijníci zabezpečovali ochranu územia, preto mali priznané určité výsady. Počet obyvateľov bol dlhodobo do 300 obyvateľov, ktorí sa živilí poľnohospodárstvom a ovocinárstvom. V súvislosti s minerálnymi prameňmi sa spomínajú ich liečebné účinky už v roku 1549, preto v ich blízkosti vznikla kúpeľná osada. Tú dal v roku 1852 Augustín Korponaj zbúrať a na jej mieste vybudoval letohrádok, kúpeľný dom, reštauráciu a spoločenský pavilón. Artézsku studňu dal v rokoch 1877-79 prehĺbiť na 184 m, neskôr pribudol krytý bazén. Po znárodnení v roku 1948 boli vojnou značne poškodené kúpele čiastočne zrekonštruované a až do roku 1992 slúžili verejnosti.

Príloha č. 1 Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Gánovce na roky 2021 – 2027

Výraznou zmenou v živote ľudí bolo otvorenie Košicko-bohumínskej železnice v decembri 1871, ktorej zastávka na okraji obce umožnila zjednodušenie prepravy tovaru i osôb. Rozšírená bola i cesta z Popradu na Prešov, na ktorú je miestnou komunikáciou napojená aj obec. Slovenský hydrometeorologický ústav má v Gánovciach vybudované okrem meteorologickej stanice aj aerologické a radiačné centrum.

Územie obce bolo obývané už pred približne 105 000 rokmi človekom neandertálskeho typu, o čom svedčia archeologické nálezy realizované v troch etapách od poslednej štvrtiny 19. storočia do 60. rokov 20. storočia. To však nebol jediný nález na katastri obce. Okolo roku 1870 Talian Giuseppe Migliorini hľadal pri svojich cestách Európou vhodný kameň na ťažbu. Usadil sa v Gánovciach, kde sa nachádzala travertínová kopa. K ťažbe travertínu prispela i výstavba Košicko-bohumínskej železnice a gánovský travertín bol využívaný i pre stavbu budov v Poprade, významnejšie vo Viedni, Budapešti a pod. Pri ťažbe travertínu kamenári (v matrikách v časti povolanie ako „lapidida“) odkrývali postupne najvrchnejšie vrstvy usadeného travertínu, až po tie najstaršie. Tým by sa dalo zhodnotiť, že spôsob tvrdnutia travertínu umožnil vytvorenie určitého historického kalendára. Nálezy reprezentujú odtlačky listov a plodov stromov, skamenené schránky a kosti zvierat – mamutov, jaskynných levov a medveďov, mastodonta, nosorožca a pod.

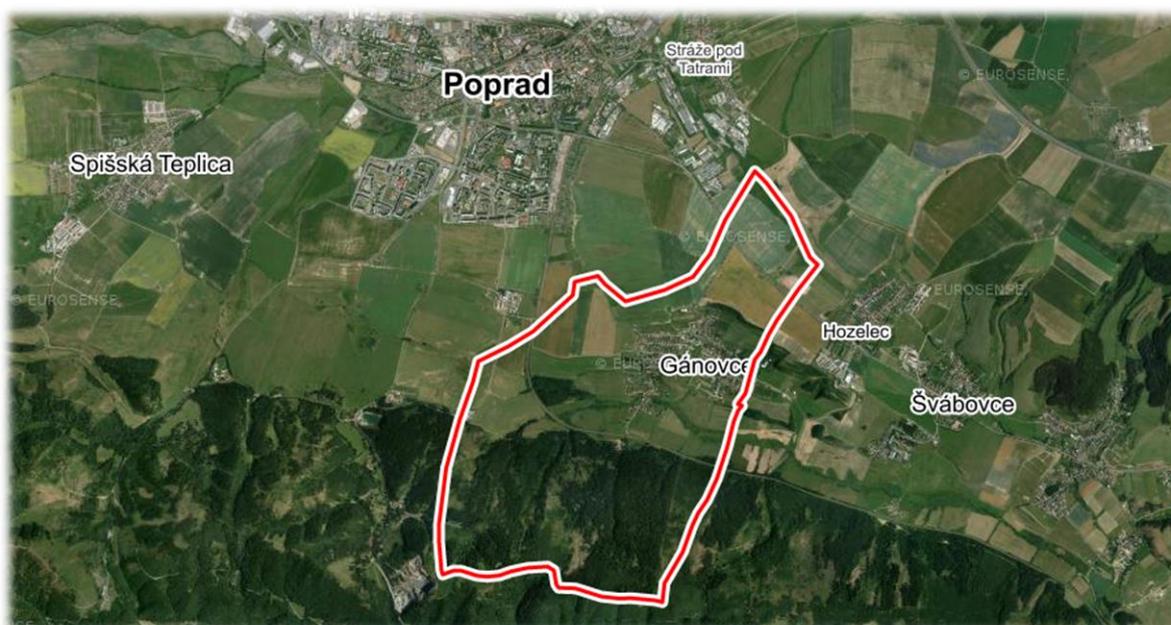
K najvýznamnejšiemu nálezu prispel i miestny kamenársky majster Koloman Koky, keď v roku 1926 našiel kus kameňa, ktorý sa „mohol podobať na niečo vzácne“. Tento nález od neho odkúpil vedec z Čiech Dr. Jaroslav Petrbok, avšak na nález sa na istý čas zabudlo, nakoľko sa predpokladalo, že ide o mozog cicavca. Až neskôr sa o nález zaujímal antropológ Dr. Emanuel Vlček, ktorý nález pripísal a zaradil tak, ako ho poznáme dnes – rod Homo neanderthalensis. V mieste bývalého domu rodiny Migilioriniovcov boli realizované stavebné úpravy a tento dom bol prestavaný na účely ubytovania vedcov z viacerých miest Európy.

Dejiny obce počas II. svetovej vojny písal aj Budovateľský tábor Hlinkovej Mládeže – vrchol celoročných aktivít Hlinovej mládeže. Tá prevzala objekt kúpeľov po deportácii rodiny Braunovej, rodiny židovského pôvodu, ktorá mala kúpele v prenájme. Títo napokon zahynuli v koncentračnom tábore v Poľsku. Kúpeľná história sa začala písať v roku 1549.

Územie obce

Obec Gánovce s rozlohou 783 ha a s nadmorskou výškou 642 m n. m. sa rozprestiera v okrese Poprad, ktorý je súčasťou Prešovského samosprávneho kraja. Gánovce ležia v južnej časti Vrbovskej pahorkatiny geomorfologickej časti Podtatranskej kotliny, na severnom okraji Kozích chrbtov. Okraj okresného mesta Poprad je vzdialené približne jeden kilometer severozápadne, centrum mesta 5 km, Spišská Nová Ves je vzdialená 23 km a Kežmarok 18 km. Obec má vybudované bezprašné komunikácie, má vybudovanú kanalizačnú sieť, samostatne pre dažďovú vodu a splaškovú vodu, prevedený rozvod plynu a elektrickej energie. Tieto služby v plnom rozsahu využívajú obyvatelia. Likvidácia domového odpadu je v plnom rozsahu zabezpečená. Obec sa v ostatnom období prebudovala, schátralé objekty sa asanovali, alebo prestavali. Novopostavené rodinné domy dávajú obci nový, moderný vzhľad. Obec je stále vo výstavbe. Nových záujemcov o stabilizáciu a návštevníkov láka poloha obce, príroda a blízkosť okresného mesta a Vysokých Tatier. K skrášleniu obce prispeli obyvatelia obce, ktorí aktívnou prácou prispievajú k zlepšeniu životného prostredia. Južným okrajom vedie železničná trať, severne prebieha trasa z Liptova na Prešov. Územie je známe nálezom travertínového odliatku mozgovne neandertálc, ako aj odtlačkov vtedajšieho rastlinstva. Je to tiež nálezisko otomanskej kultúry.

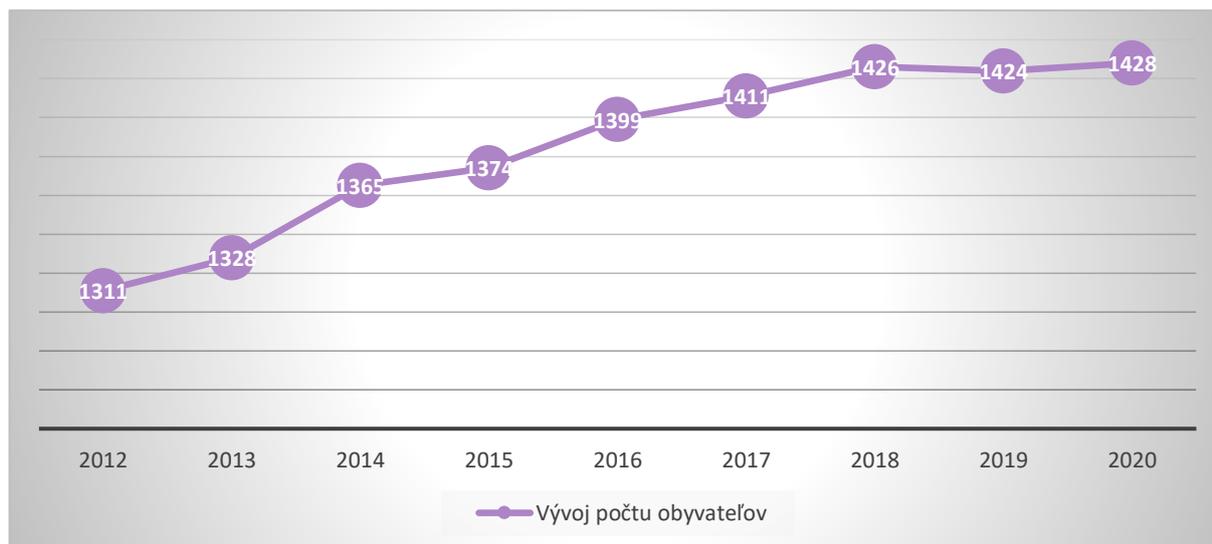
Demografické údaje obce

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje niekoľko ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra obyvateľstva je výsledkom základných demografických procesov reprodukcie, či už prirodzených (pôrodnosť, úmrtnosť) alebo mechanických (sťahovanie) a sú statickými charakteristikami populácie. Predstavujú základné fakty na podporu rozhodovania v súvislosti s rozvojom ľudskej spoločnosti. Je dôležité vymedziť demografické trendy a v rámci nich aj náboženskú, národnostnú a vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva. K základným demografickým ukazovateľom patrí aj dynamika obyvateľstva, ktorá sa vyjadruje prirodzeným a migračným pohybom. Tabuľka č. 1 uvádza vývoj počtu obyvateľov za posledných 9 rokov. V sledovanom období (2012 – 2020) počet obyvateľov vykazuje rastúci trend vývoja. Celkový počet obyvateľov obci k 31.12.2020 bol 1428.

Tabuľka 1 Vývoj počtu obyvateľov v obci v období od 2012 do 2020

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
počet obyvateľov k 31.12.	1311	1328	1365	1374	1399	1411	1426	1424	1428
počet narodených	11	18	16	16	13	8	13	10	9
počet zomrelých	7	9	4	10	6	4	5	8	6

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

Dôležitou charakteristikou ľudských zdrojov je veková štruktúra obyvateľstva v kategóriách predproduktívny (0-14 rokov), produktívny (15-65 rokov) a poproduktívny vek (65 a viac rokov). Veková štruktúra je základným ukazovateľom pre posúdenie budúceho vývoja populácie. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku (15 - 65 rokov) konkrétne 970 obyvateľov, najmenší podiel na obyvateľov pripadá v predproduktívnom veku a to 260 obyvateľov.

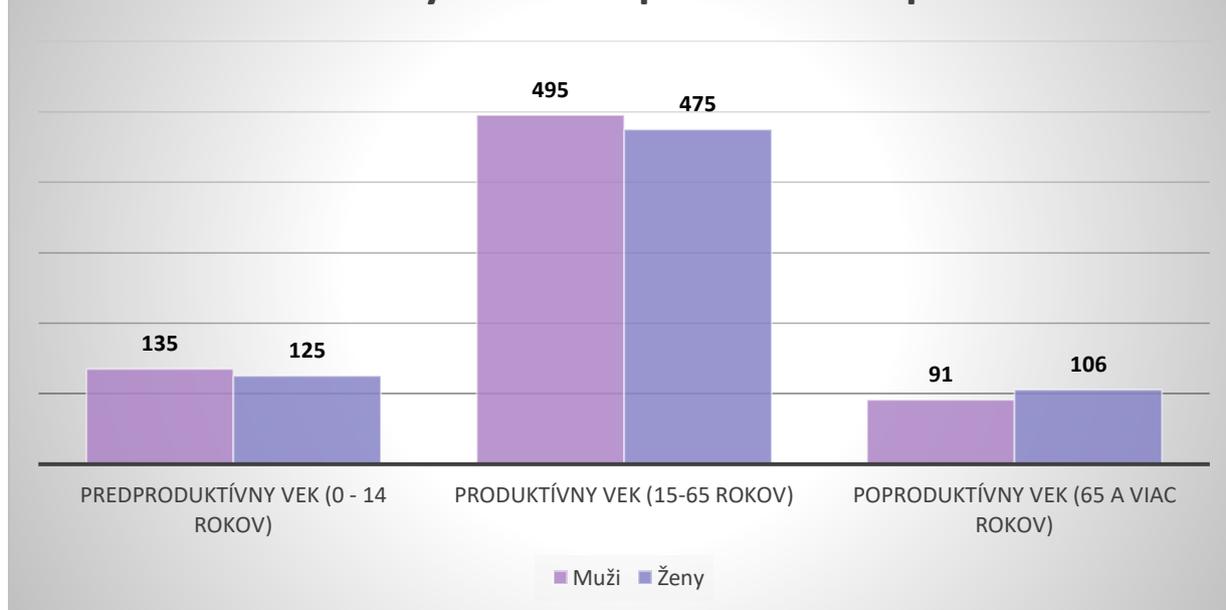
Tabuľka 2 Veková štruktúra obyvateľstva

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	MUŽI	ŽENY	SPOLU
predproduktívny vek (0-14 rokov)	135	125	260
produktívny vek (15-65 rokov)	495	475	970
poproduktívny vek (65 a viac rokov)	91	106	197

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti

Podľa výsledkov sčítania môžeme obyvateľstvo hodnotiť aj z hľadiska národnostnej štruktúry. Z pohľadu národnostného zloženia výrazne prevláda slovenská národnosť, nakoľko 73,50 % obyvateľov sa hlási práve k tejto národnosti.

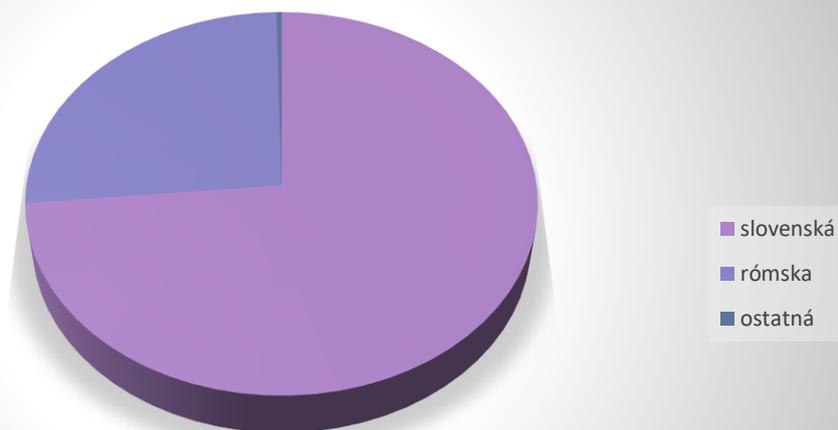
Tabuľka 3 Národnostná štruktúra obyvateľstva

NÁRODNOSŤ	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
slovenská	1 050	73,53
rómska	373	26,12
ostatná	5	0,35

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti

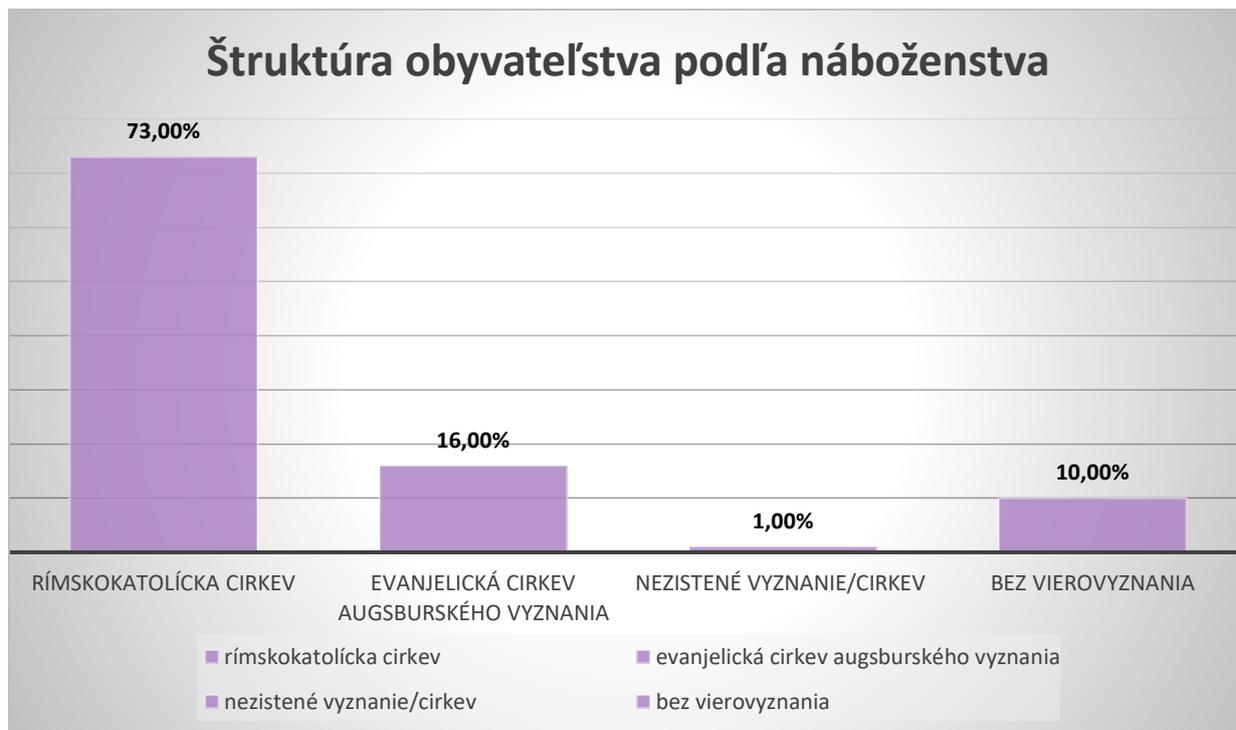
Štruktúra obyvateľstva podľa náboženstva

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva rôznorodá. V obci má najväčšie zastúpenie rímskokatolícka cirkev (73 %). Ostatní obyvatelia obce sa hlásia k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania (16 %). U 1 % obyvateľstva nie je zistené náboženstvo a 10 % obyvateľov je bez vierovyznania.

Tabuľka 4 Náboženská štruktúra obyvateľstva

NÁBOŽENSTVO	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
rímskokatolícka cirkev	1 042	73
evanjelická cirkev augsburského vyznania	228	16
nezistené vyznanie/cirkev	14	1
bez vyznania	143	10

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Úroveň vzdelania je výrazom sociálno-ekonomického statusu obyvateľstva, ktorú charakterizuje počet obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania. Predmetné územie má vidiecky charakter, čo sa odráža aj vo vzdelanostnej úrovni obyvateľstva. Z toho dôvodu je nutné venovať tejto oblasti zvýšenú pozornosť. Výrazné postavenie má základné vzdelanie, percentuálne zastúpenie tejto skupiny obyvateľov je 22,06 % z celkového počtu. Podiel osôb s vysokoškolským vzdelaním je 14,49 %. Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a odbornej kvalifikácie je jedným z dôležitých predpokladov ďalšieho rozvoja životnej úrovne obyvateľov.

Tabuľka 5 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

NAJVYŠŠIE DOSIAHNUTÉ VZDELANIE	POČET OBYTATEĽOV	PODIEL V %
základné	315	22,06
SOU vyučený	174	12,18
SOU bez maturity	128	8,96

Príloha č. 1 Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Gánovce na roky 2021 – 2027

SOU s maturitou	39	2,73
stredné odborné vzdelanie	222	15,55
gymnázium	30	2,10
vysokoškolské - 1. stupeň (bakalárske)	33	2,31
vysokoškolské - 2. stupeň (mag., inž., dokt.)	165	11,55
vysokoškolské - 3. stupeň (doktorandské)	9	0,63
bez školského vzdelania	247	17,30
Bez udania školského vzdelania	66	4,62
CELKOM	1428	100

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

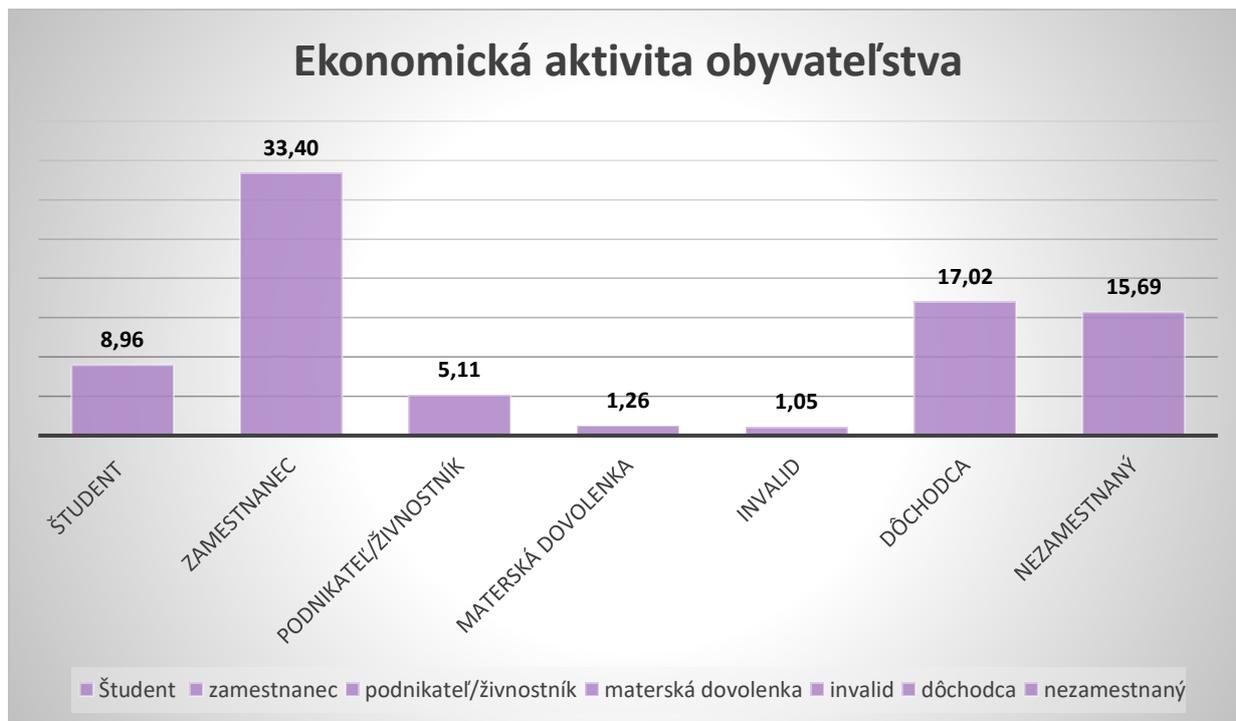
Ekonomická aktivita obyvateľstva

Jednou zo základných sociálno-ekonomických klasifikácií triedenia obyvateľstva je ekonomická aktivita. Z tohto hľadiska možno obyvateľstvo rozdeliť na ekonomicky aktívne a neaktívne. Medzi demografické ukazovatele zaraďujeme aj zamestnanosť obyvateľstva. Na základe zmapovania zamestnanosti možno posúdiť, koľko obyvateľov v obci je ekonomicky aktívnych, koľko obyvateľov sa nachádza na materskej dovolenke, koľko je dôchodcov, koľko sa nachádza v obci nezamestnaných a pod.. V obci najväčšiu skupinu tvoria zamestnanci, avšak vysoké percento obyvateľstva tvorí skupina dôchodcov a nezamestnaných. Tabuľka č. 6 znázorňuje ekonomickú aktivitu obyvateľstva v obci.

Tabuľka 6 Ekonomická aktivita

EKONOMICKÁ AKTIVITA	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
študent	128	8,96
zamestnanec	477	33,40
podnikateľ/živnostník	73	5,11
materská dovolenka	18	1,26
invalid	15	1,05
dôchodca	243	17,02
nezamestnaný	224	15,69

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Štruktúra domového a bytového fondu

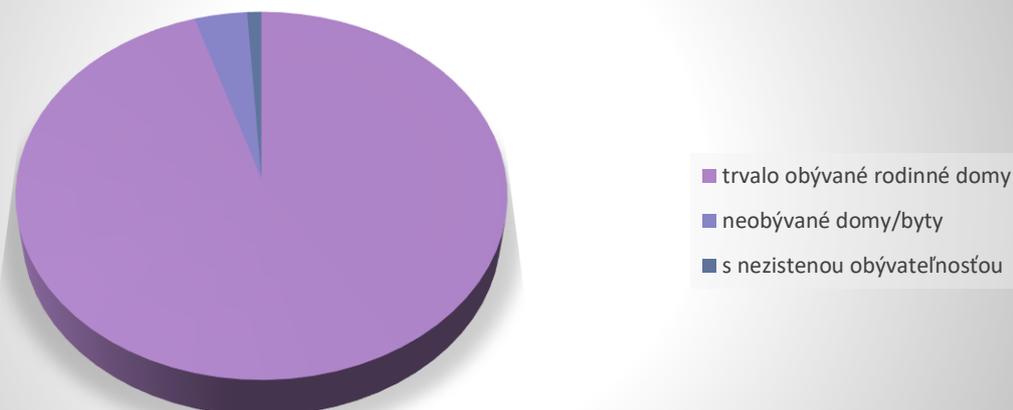
Väčšina obyvateľov v obci Gánovce býva v tradičných rodinných domoch. V obci sa nenachádza ani jeden bytový dom. Celkový počet trvalo obývaných rodinných domov je 394. Rodinné domy sú v dobrom stave.

BYTOVÁ/DOMOVÁ ŠTRUKTÚRA	POČET
trvalo obývané rodinné domy	375
trvalo obývané bytové domy	0
neobývané domy/byty	15
Iné	4
CELKOM	394

Zdroj: vlastné spracovanie, obec

Štruktúra domového a bytového fondu

Infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia z oblasti administratívy a kultúry, športové zariadenia, školské, zdravotnícke a sociálne zariadenia. Občianska vybavenosť významnou mierou skvalitňuje život obce. Úroveň občianskej vybavenosti je ovplyvňovaná charakterom obce, veľkosťou obce, počtom jej obyvateľov a návštevníkov, ich potrebami. Nasledujúca tabuľka uvádza občiansku vybavenosť.

Sociálna infraštruktúra	ÁNO/ NIE
Obecný úrad	ÁNO
Kultúrny dom	NIE
Dom smútku	NIE
Cintorín	ÁNO
Kostol	ÁNO
Materská škola	ÁNO
Základná škola	NIE
Stredná škola	NIE
Školské ihrisko	ÁNO
Futbalové ihrisko	ÁNO
Telocvičňa	NIE
Kúpalisko (umelé, prírodné)	ÁNO

Príloha č. 1 Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Gánovce na roky 2021 – 2027

Denný stacionár	NIE
Komunitné centrum	NIE
Knižnica	ÁNO
Pošta	ÁNO
Hotely, motely, penzión	ÁNO
Turistické ubytovne	NIE
Pohostinstvo	ÁNO
Obchod, predajne	ÁNO
Požiarňa zbrojnica	ÁNO
Zdravotné stredisko	NIE
Obecný rozhlas	ÁNO
Kino	NIE

Zdroj: vlastné spracovanie, obec

V rámci administratívnych budov sa v obci nachádza obecný úrad. Predmetná budova je určená pre potreby obyvateľov a návštevníkov obce. V rámci kultúrno-spoločenského vyžitia je obyvateľom k dispozícii sála obecného úradu, ktorá je súčasťou obecného úradu. V obci sa organizujú rôzne významné kultúrno - spoločenské podujatia. Pravidelne usporadúvanie rôznych spoločenských podujatí pozitívne vplýva na sociálno-kultúrny rozvoj obce a na udržiavanie dobrých medziľudských vzťahov obyvateľov obce. Rozvoj spoločenského života v obci podporujú rôzne podujatia. V lete organizujeme na parkovisku pred obecným úradom letné kino, kde premietame na stenu rôzne filmy. V obci, konkrétne na obecnom úrade je zriadená knižnica, ktorá je v súčasnej dobe nefunkčná pre nízky záujem o zapožičanie kníh.

V obci je zriadený aj Dobrovoľný hasičský zbor Gánovce. Činnosť DHZ spočíva v zásahoch pri živelných pohromách, požiaroch, v starostlivosti o hasičskú techniku, taktiež sa zúčastňujú na kultúrno-spoločenských akciách. Pre činnosť DHZ majú k dispozícii hasičskú zbrojnicu, ktorá sa nachádza v intraviláne obce.

Významným miestom v obci je Geopark Neandertal, teda nálezisko odliatku lebky neandertálcu (Homo Neanderthalensis) európskeho a svetového významu situované v lokalite Hrádok v Gánovciach. Nálezisko svetového významu až do roku 2007 bolo v dezolátnom a zabudnutom stave. Od roku 2007 však vďaka skupine nadšencov a dobrovoľníkov, ktorí založili

Príloha č. 1 Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Gánovce na roky 2021 – 2027

neziskovú organizáciu OZ Neandertal sa nálezisku postupne prinavracia význam a patričná dôležitosť. Na území obce sa nachádza rímskokatolícky kostol sv. Michala Archanjela, ktorý patrí medzi najstaršie a najvzácnejšie pamiatky v obci Gánovce.

Zdravotnícke a sociálne zariadenia

V obci sa nenachádza zdravotnícke stredisko. Najbližšie zdravotné stredisko sa nachádza v okresnom meste Poprad (cca 5 km vzdialené od obce). V obci však je však zriadená ordinácia všeobecného lekára. Na rovnakej úrovni je to aj v rámci sociálnych služieb, ktorých rozvoj je podmienený blízkosťou okresného mesta, veľkosťou obce a počtom obyvateľom. Sociálne služby vyhľadávajú obyvatelia (najmä seniori) v meste Poprad.

Školské zariadenia

Na území obce sa nachádza zo vzdelávacích inštitúcií len materská škola. Materská škola poskytuje celodennú výchovnú starostlivosť deťom vo veku od troch do šiestich rokov. Materská škola sídli v budove bývalého kaštieľa z polovice 19. storočia. Momentálne sa v materskej škole prevádzkuje 1 trieda. K materskej škole prináleží areál, kde sa nachádza detské ihrisko s preliezkami. Iné druhy školských zariadení sa na území obce nenachádzajú. Školopovinné deti navštevujú základnú školu v Poprade. Študenti stredných škôl navštevujú v sídle okresu resp. v iných mestách kraja.

Športové zariadenia

Možnosti pre športové aktivity v obci sú limitované. V rámci športového vyžitia majú obyvatelia a návštevníci obce možnosť využívať futbalové ihrisko. Futbalové ihrisko taktiež slúži pre športovcov z Futbalového klubu Gánovce. Obec pravidelne organizuje športové podujatie (futbalové zápasy, Bicyklujúce SaGánovce a mnoho ďalších).

Služby

Z hľadiska obchodných služieb sú v obci dostupné základné služby, ako napríklad 2 predajne potravín a miestne pohostinstvo. Na území obce sa nachádza aj niekoľko ubytovacích zariadení. Vzdialenosť obce od mesta Poprad je cca 5 km. Vzhľadom na bezprostrednú blízkosť tohto mesta, majú občania možnosť využívať rôzne chýbajúce služby práve v Poprade (zdravotnícke a služby sociálnej starostlivosti, širšia ponuka voľných pracovných miest, ubytovacie kapacity a pod.). Na území obce sa nachádzajú kúpele, ktoré disponujú 3 bazénmi

Príloha č. 1 Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Gánovce na roky 2021 – 2027

(vonkajším bazénom, vnútorným sedacím bazénom s minerálnou vodou a detským bazénom) a zároveň poskytujú relaxačné služby (masáže, zábaly, liečivý kúpeľ), ubytovacie a reštauračné služby. Gánovské kúpele patrili medzi najstaršie liečivé kúpele na Slovensku.

Potenciál rozvoja cestovného ruchu

Zaujímavosťou v obci Gánovce sú kultúrne pamiatky. V katastrálnom území obce Gánovce sa nachádzajú nasledovné objekty zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu:

- Kúria: Dominantou obce je kúria (kaštieľ). Národná kultúrna pamiatka vyhlásená v roku 1963. Klasicistická kúria postavená v 50. rokoch 19.storočia. Upravovaná bola v 2. polovici 20.storočia a v roku 1999. Má dvojtraktovú dispozíciu, obdĺžnikový pôdorys, je jednopodlažná s podpivničením. Solitér sa nachádza v juhozápadnej časti obce Gánovce východne od kúpeľov. Kaštieľ v 30-tych a 40-tych rokoch 20. storočia patril rodine Alexyovej, rodine nemeckého pôvodu. Na dvore kaštieľa pracovali rodiny komenciášov, či deputátnikov. Rodina však bola nútená odísť ešte pred príchodom osloboditeľskej Červenej armády. V kaštieli momentálne pôsobí materská škola, ktorej zriaďovateľom je obec, v jej areáli boli vytvorené a umiestnené viaceré umelecké diela, prevažne z travertínu.
- Kostol: Kostolík postavili v obci niekedy v priebehu druhej polovice 13. storočia ako typickú jednolodňovú stavbu s takmer štvorcovým presbytériom, severnou sakristiou a predstavanou západnou vežou. Napriek neskorším prestavbám sa hrubá ranogotická stavba zachovala v minimálne zmenenej podobe. Ako v jednom z mála spišských stredovekých kostolíkov tu nenájdeme pôvodné murované klenby lode, presbytéria či sakristie, iba drevené stropy. Kostolík je príkladom dlhého doznievania románskeho štýlu, čoho dôkazom je štrbinové okno s polkruhovým záklenkom na východnej strane presbytéria. Vo východnej stene sakristie sa nachádza obdĺžnikové okno so šikmými ostentami. Nástenné maľby v lodi a presbytériu zhotovili niekedy v 40. či 50. rokoch 14. storočia dvaja maliari. Obaja boli predstaviteľmi už zľudovelého nástenného maliarstva a využívali v tvorbe ešte byzantizujúce prvky. Obsahovo ide v presbytériu o scény zo života Krista od výjavov Adama a Evy cez Narodenie až po Príchod do Jeruzalema. Ďalšie scény boli zatreté. Na severnej stene lode sa nachádza rozmerný obraz Krista v mandorle s evanjelistami a apoštolmi, ako aj maľba Smrť Panny Márie. V kostolíku sa nachádza neskorogotický oltár sv. Stanislava z konca 15. storočia, ktorý sa pôvodne

Príloha č. 1 Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Gánovce na roky 2021 – 2027

nachádzal v hozeleckom kostole. Po jeho zbúraní bol v roku 1804 prenesený do Gánoviec. Vytvorený bol podľa všetkého v dielni Johanna Weysza z Košíc. Ďalšie drevené plastiky zo 14. a 16. storočia (z dielne majstra Pavla z Levoče) sa z kostolíka dostali do Východoslovenského múzea v Košiciach. Vo veži kostolíka je umiestnený zvon Urban z 15. storočia, ktorý odliali v známej kovolejárskej dielni v Spišskej Novej Vsi. V roku 1497 sa spomína patrocínium. V súčasnosti kostolík slúži ako filiálny chrám farnosti Rímskokatolíckej cirkvi v Hozelci. Po nedávnej obnove je v dobrom stave. Navštívili sme ho v júni 2016 a marci 2017.

Obec Gánovce má vhodné podmienky pre turistiku v atraktívnom prírodnom prostredí. Možnosti využitia miernejších terénov v okolitých lesoch sú široké. Obyvatelia obľubujú prechádzky k prameňom, k tzv. „gejzíru“ nachádzajúcemu sa na katastri susednej obce Hozelec, k blízkemu prírodnému útvaru pomenovanému „Biela skala“.

Okolitá príroda poskytuje ideálne prostredie na terénnu cyklistiku, turistiku, beh, bežkovanie v zime. Najvyšším bodom katastra obce je bod Zámčisko (921 m n. m.), ktoré je historickým náleziskom tzv. „Popradského hradu“. Odtiaľ sú výhľady na Poprad, Tatry, Podtatranskú kotlinu, Hornádsku kotlinu a okolité obce, Kráľovu hoľu.

Cyklistická trasa do Slovenského raja vedie popri železničnej trati pod lesom Kozích chrbtov, resp. opačne s napojením na mestskú časť Popradu Kvetnica, či Starý Juh. Snahou obce je zaradiť trasu do Popradu existujúcou zaužívanou cyklotrasou do Kostrovej siete cyklistických trás Prešovského samosprávneho kraja. Obec má výhodnú polohu, nakoľko v okruhu niekoľkých kilometrov sa nachádzajú až 4 národné parky.

Významným miestom v tejto podtatranskej obci je lokalita Hrádok, ktorá je bez preháňania jedným z najvýznamnejších paleontologických nálezísk na svete. V 20. rokoch 20. storočia, keď sa tu ťažil vzácny druh vápenca, travertín, objavil strelmajster Koloman Koky medzi kamením odliatok mozgu pravekého človeka Homo neanderthalensis, teda neandertálcu. Tento neandertálec zahynul kurióznym spôsobom. Otrávil sa oxidom uhličitým, ktorý ešte i dnes občas vytryskne z niektorých puklín v travertínovej kope. Výron oxidu uhličitého, nazývaný i mofeta, je pre travertínové kopy charakteristický a úhyn živočíchov, ktoré sa ho nadýchajú, nie je ničím výnimočným. Gánovské travertíny sa takýmto spôsobom stali osudnými pre viacero prehistorických živočíchov, napríklad pre pravekého nosorožca, leva či hyeny. Časti ich

Príloha č. 1 Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Gánovce na roky 2021 – 2027

tiel zakonzervované neustále sa tvoriacim travertínom sa uchovali dodnes, podobne ako spomínaný odliatok neandertálskeho mozgu.

Oblasť gánovských travertínov je nielen významným paleontologickým, ale aj archeologickým náleziskom. Našlo sa tu totiž viacero vzácnych predmetov z doby kamennej a z doby bronzovej. Dnes je lokalita Hrádok krásne upravená a pod názvom Geopark Neandertal sprístupnená širokej návštevníckej verejnosti. Okrem spomínanej travertínovej kopy tu možno obdivovať makety praľudí, štylizované kostry pravekých zvierat a ďalšie atraktívne prvky. V lokalite sa nachádzajú informačné tabule i možnosť posedenia.

Technická infraštruktúra

Nasledujúca tabuľka uvádza technickú infraštruktúru v obci.

Technická infraštruktúra	Stav
Miestne komunikácie	Stav miestnych komunikácií je dobrý, niektoré úseky je potrebné zrekonštruovať a dobudovať.
Chodníky	Stav chodníkov je dobrý, v niektorých častiach obce chodníky absentujú alebo je ich potrebné zrekonštruovať.
Železničná stanica	V obci sa nachádza železničná stanica, resp. zástavka.
Autobusová zástavka	V obci sa nachádzajú 2 autobusové zastávky.
Vodovod	Obec má vybudovaný vodovod.
Kanalizácia	V obci je vybudovaná kanalizácia.
Čistička odpadových vôd	V obci nie je vybudovaná ČOV. ČOV sa nachádza v obci Hôrka (vzdialená cca 4 km).
Rozvod plynu	Obec je plynofikovaná.
Zásobovanie teplom	Zdroje a zariadenia na výrobu tepla väčšieho rozsahu sa v obci nenachádzajú. Zásobovanie teplom v obci je riešené po jednotlivých objektoch samostatne.

Príloha č. 1 Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Gánovce na roky 2021 – 2027

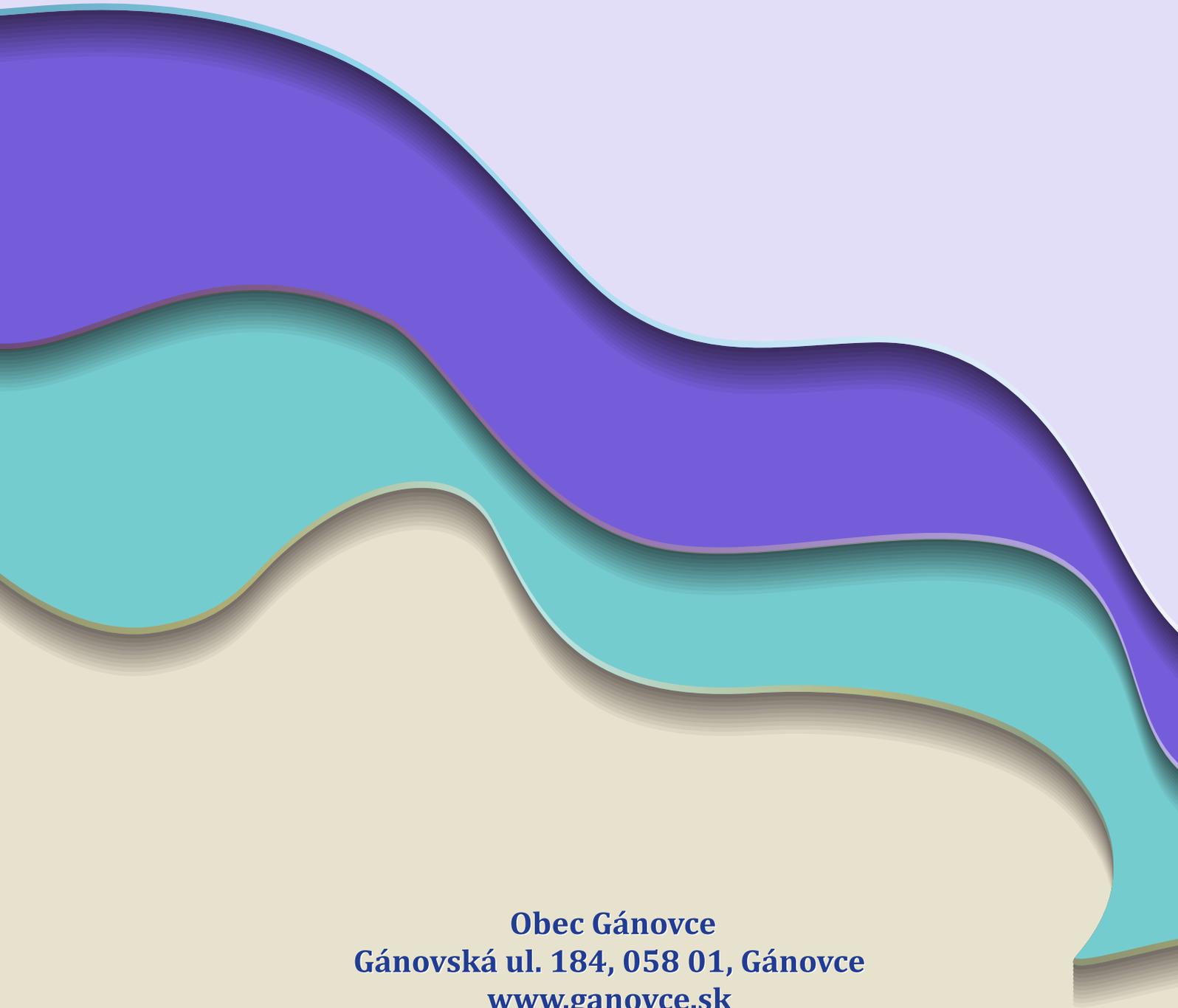

El. vedenie	Obec je zásobovaná elektrickou energiou z distribučných trafostaníc.
Verejné osvetlenie	Obec disponuje dobrým verejným osvetlením a v prípade nefunkčných sodíkových lúčnic sa zavádza výmena za LED osvetlenie.
Pokrytie mobilných operátorov	Obec je pokrytá signálmi mobilných operátorov.
Optická sieť na pripojenie internetu	V obci sa zavádza optická sieť.
Forma pripojenia na Internet (modem, ADSL..)	Obec je pokrytá optickou sieťou na pripojenie internetu (WI-FI, modem).

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Odpadové hospodárstvo

Na území obce vzniká hlavne komunálny odpad a biologický odpad z domácnosti, z verejných priestranstiev. Obec zabezpečuje separovanie odpadu v hlavných komoditách papier, sklo, plast, ale aj v ďalších komoditách v súlade s aktuálnou legislatívou. Odvoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu pravidelne zabezpečuje dodávateľsky. V obci sa nenachádza kompostovisko pre biologicky rozložiteľný odpad ani zberný dvor. Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je však potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na vznik nelegálnych skládok, nakoľko časti obyvateľstva ešte stále chýba dostatočné uvedomenie. Veľkým problémom v obci je opakujúci sa vznik 2 čiernych skládok pri Gánovskom potoku. Obec neustále dbá na to, aby sa v jej katastri nevyskytli žiadne environmentálne záťaž.

Obec Gánovce
Gánovská ul. 184, 058 01, Gánovce
www.ganovce.sk